

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

GODIŠTE 92
SRPANJ
KOLOVOZ
2000
7-8

Srpanj-Kolovoz 2000
July-August 2000

Broj 7-8
Number 7-8

Godište 92
Volume 92

SADRŽAJ

Željko Poljak: Uz teme ovoga broja	193
Alan Čaplar: Gdje su u planinama minska polja.	194
Dinko Bogavčić: Na vrhu Velikog Atlasa	195
Miro Lay: Na vrhovima Anda II	197
Mira Šincek: S patuljcima na patuljkovoj stazi	201
Dr. Srećko Božičević: Zar bi to uništili planinari	203
Dunja Horvatin: Povratak	205
Milan Majnarić: Frankopanski put	207
Veterani "Velebita": Vratit ću se	208
Miljenko Pavešić: Mala priča s velikog Velebita	209
Zvonko Trdić: Ružica	210
Planinarske kuće u Hrvatskoj	211
Adresar planinarskih društava u Hrvatskoj	217
Darko Berljak: U uredu HPS nikad nije dosadno	223
Prof. dr. Stanko Popović: "Hrvatske šume" uništavaju Medvednicu ...	226
Dr. Srećko Božičević: Tko se brine za Medvednicu, a tko je pustoši ...	227
In memoriam: Ferdo Uršan	230
Ivo Puharić: I oni stariji s guštom u planine	231
Tko je što u hrvatskom planinarstvu.	232
Planinarske kuće i putevi	233
Vijesti	235
Humor	240

Slika na naslovnici:
Chachani (6075 m)
u Andama
Foto: Miro Lay

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: prof. dr. Željko Poljak, HR-10000 Zagreb, Vlaška 12, tel., faks i
automatska sekretarica 01/4816558, e-mail: zeljko.poljak@zg.tel.hr

UREDNIČKI ODBOR: dr. Borislav Aleraj, Darko Berljak, dr. Srećko Božičević, ing. Vlado Božić, Tomislav
Čanić, Alan Čaplar, prof. Krunoslav Milas i Tomislav Pavlin

IZDAVAČ I UREDNIŠTVO: Hrvatski planinarski savez, HR-10000 Zagreb, Kozarčeva 22, tel., tax i automatska
sekretarica 01/48 24 142, e-mail adresa: hps@zg.tel.hr

NASLOVNA STRANICA I LOGOTIP: Senaid Serdarević Seno

TISAK: "Ekološki glasnik" d.o.o. D. Lomnica

Tiskanje časopisa omogućuje donacija Tvornice boja "Chromos" Samobor.

SURADNJA: Članke treba slati tipkane s poređom među recima, sa što većim izborom ilustracija (fotografija,
dijapozitiva, crteža, skica). Ilustracije se vraćaju autorima.

Izlazi u dvanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

PRETPLATA ZA 2000. godinu je 100 kuna (za inozemstvo 50 DEM), a uplaćuje se na žiro račun izdavača broj
30102-678-5535. Devizne uplate na broj: SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236.

VAŽNO! Na uplatnici treba u rubrici "Poziv na broj" upisati svoj pretplatnički broj (ne JMBG), jer banka izdavaču
ne javlja ime uplatitelja nego samo taj broj. Pretplatnički broj se nalazi uz adresu na omotu svakoga dostavljenog
primjerka, a može se doznati i na tel. izdavača. Umjesto toga može se uredništvu poslati fotokopiju uplatnice ili
drugi primjerak "Posebne uplatnice". Tako će postupiti i novi pretplatnici koji još nemaju pretplatnički broj.

UZ TEME OVOGA BROJA

Prof. dr. ŽELJKO POLJAK, Zagreb

Kako svima udovolji. Mnogi čitatelji traže da naš časopis donosi što više informativnih priloga o planinarskim kućama, o pojedinim društvima, o novim putevima i stazama. Zato smo nedavno uveli novu rubriku pod naslovom "Planinarske kuće i putevi" i ne možemo se požaliti: ne oskudijevamo priložima za nju.

Nadamo se da će mnogi čitatelji, pogotovo planinarski dužnosnici, biti zadovoljni s ovim brojem jer sadrži popis svih planinarskih kuća u Hrvatskoj s osnovnim podacima i adresar planinarskih organizacija. Taj informativni dio umetnuli smo u sredinu časopisa tako da se može izvaditi i upotrijebiti kao svojevrsan priručnik.

Držeći se načela da u svakom broju mora biti ponešto za svakoga, i ovaj put objavljujemo putopise iz naše zemlje i iz inozemstva. Među njima su i dva koja možemo smatrati čak egzotičnima jer je riječ o Andama u Južnoj Americi i Visokom Atlasu u Africi, dakle, unatoč poslijeratnoj neimaštini ima planinara koji nađu načina da posjete i daleka svjetska velegorja. Možemo sa zadovoljstvom najaviti da ćemo u idućem broju čitati jedan putopis s Kavkaza, odakle su se naši planinari vratili početkom ljeta.

Čitatelji će vjerojatno sa zanimanjem pročitati članak Darka Berljaka "U uredu HPS nikad nije dosadno", prvo zato jer mnogi ne znaju što se tamo zapravo zbiva, a drugo jer je to, recimo, lakša tema, kakve po starom uredničkom pravilu moraju sadržavati ljetni brojevi časopisa u vrijeme kada se ljudi opuštaju i žele odmoriti od svakodnevnih briga. Tko je čitao Berljakove knjige o Himalaji i Tibetu, neće se začuditi blagom humoru kojim on prihvaća nedaće jedinog profesionalnog planinara u Hrvatskoj.

I u ovom broju ima priloga iz Bosne i Hercegovine, jer osobitu pažnju posvećujemo planinarstvu u toj susjednoj državi. To činimo iz dva razloga. Prvi je što su u BiH jedini dvotisućnjaci na kojima žive Hrvati (Čvrstica, Vran i Cincar), a drugi je što je hrvatsko planinarstvo u B i H neodvojiv sastavni dio hrvatskog planinarstva.

Planinarski "rašomon". Iako bi ljetni broj trebao biti, kako smo rekli, malo "lakši", ni ovaj put ne možemo izbjeći suprotstavljanja. Živimo u okruženju bogatom događanjima, a svaki planinar ima pravo na svoje mišljenje i pogled. Bit će osobito zanimljivo usporediti članke prof. dr. Stanka Popovića i dr. Srećka Božičevića koji imaju suprotne poglede na djelovanje šumara na Medvednici. Obojica su znanstveni radnici koji su vični prepoznavanju istine, no svaki od njih gleda događanja na Medvednici posve drukčije, što neodoljivo podsjeća na glasoviti Kurosavin film "Rašomon". Na čitateljima je da se odluče kojoj će se strani prikloniti, a mi im savjetujemo da se pritom ne vode emocijama, nego vlastitim iskustvom i onim što mogu provjeriti svojim očima na terenu.

Mi i "oni". U ovom broju možete pročitati još dva članka koji govore o istoj planinarskoj lokaciji. I opet je riječ o Medvednici, ovaj put o Horvatovih 500 stuba. Nakon jednoga članka osjetit ćete milinu oko srca, nakon drugog tugu i bijes. Varaždinska profesorica Mira Šincek u svom putopisu govori s puno ljudske topline o "patuljcima" što ih je vodila kroz Patuljkovu špiljicu na 500 stuba. Na svoj poznati literarni način, kojim uvijek osvaja naše čitatelje, dočarava kako su Stube doživjeli njezini učenici i roditelji tih učenika. U drugom članku član našeg uredništva dr. Srećko Božičević izvještava o tome kako su nepoznati huligani između 8. lipnja (tada su još Stube bile cijele) i 15. lipnja (tada su nađene dobrim dijelom razvaljene) poduzeli "radnu akciju" sa svrhom da Stube poruše.

Pola stoljeća planinari se brinu, požrtvovno i bez ikakve naknade, da posjetiteljima Medvednice omoguće prilaz u teško prohodan kraški kutak ove naše planine. U znoju lica i sa žuljevima na rukama nesebično troše svoje slobodno vrijeme da svima nama sačuvaju ljepotu prirode i djelo planinarskog vizionara novinara Vladimira Horvata. Ali, kao što je to otkad povijest pamti, ima i "onih drugih", koji u srcu imaju samo pakost, zluradost i sadizam.

Čitatelji će se s pravom upitati zašto se okomljuju

baš na planinarske tekovine. Sjetimo se razbijenih putokaznih ploča, oguljenih markacija, opoganjenih planinarskih skloništa.

Zašto? Psiholozi će nam možda ponuditi kao prihvatljivo ovo objašnjenje: ljudski ološ ne može shvatiti planinare. Taj je ološ svjestan toga da je ološ i da će ološem ostati te da nikad neće dosegnuti etički stupanj koji se temelji na altruizmu. I zato nas mrzi. Mrzi ono što ne razumije, mrzi ono što je bolje od njega. Primitivac uvijek mrzi boljšega od sebe, makar i nesvjesno. I zato će zlurado praviti štetu čak i onda kad od toga nema nikakve koristi. Na kraju, ništa utješna ne možemo zaključiti, nikakvom optimizmu ovdje nema mjesta. Uvijek ćemo

postojati MI i ONI.

Uzalud sve: i odgoj, i uvjeravanje, i prijetnja kaznom. Ljudska gamad s instinktom zvijeri uvijek vreba čekajući svoj trenutak, makar i godinama. Nekome će se te riječi pričiniti preoštrima, no dovoljno je podsjetiti se nedavnog rata koji je razobličio mnoge naše naizgled primjerne sugrađane.

Ne preostaje nam ništa drugo nego i opet graditi, uporno i nepokolebljivo. Većina porušenih stuba do danas je opet na mjestu a i razvaljeni stolovi i klupe na Srncu su popravljeni, no uvijek moramo živjeti s mišlju da smo nekome trn u oku i da ono što mi gradimo netko želi s užitkom rušiti.

Tako je uvijek bilo, i tako će uvijek biti.

GDJE SU U PLANINAMA MINSKA POLJA?

ALAN ČAPLAR

Tijekom domovinskog rata neke su hrvatske planine bile zahvaćene ratnim djelovanjem i u ratu posijane minama. Staze u tim područjima više se ne održavaju i markacije će ubrzo izblijedjeti, ali budući da su staze još ucrtane na zemljovidima, treba upozoriti koje od njih više nisu sigurne za kretanje.

U području južnog Velebita stara trasa VPP-a na dijelu od Jelove ruje preko Visočice do Struga je zatvorena i VPP sada vodi primorskom stranom preko Stapa i Velikog Rujna. Također, svi prilazni putovi s ličke strane i od trase VPP-a na Visočicu zabranjeni su za kretanje. Južnije, u području najviših velebitskih vrhova, opasno je skretanje s markirane trase VPP-a na dionici od Struga do Sv. brda. Prilazi s ličke strane (Medačka staza i put iz Raduča) također se ne mogu više koristiti. Treba posebno upozoriti da je istočno kod izvora Marasovca na Strugama bila tzv. crta razdvajanja, pa postoji mogućnost da pored izvora i staze ima zaostalih mina. Slično je i u području malovanskih stanova. Dio staze koja se sa Sv. brda spušta preko Dušica na Mali Halan također je nesiguran i opasan. U području Tulovih greda sigurno je samo kretanje cestom, ali je svako skretanje (pa tako i na

vrh) opasno zbog minskih polja. Od dalmatinskih planina ratom je bila zahvaćena Svilaja, i zasad neki njezini dijelovi nisu sigurni za planinarenje. U Psunju ima mina na nekadašnjem planinarskom putu od Omanovca do Brezovog polja, pa se sada mora ići mnogo dužim, zaobilaznim putem preko Hajdučke kose.

Iako je poznato da je bilo planinara koji su već bili na Svilaji, Visočici i na Tulovim gredama nakon rata, tim predjelima ne treba praviti planinarsku promidžbu, jer opasnosti još vrebaju. U prošlom broju objavljeno je tako da je desetak članova HPD "Zagreb-Matica" bilo na vrhu Tulovih greda početkom ove godine, ali nije spomenuto da je to bilo moguće samo zato što je vodič pola godine proveo ondje u jeku rata i dobro poznaje teren, pa se usudio proći između minskih polja na vrh. U ovom broju čitamo o ponovnim usponima na Visočicu, ali će pažljivo oko primijetiti da je zainteresirana skupina zamolila za vodstvo planinare koji dobro poznaju taj teren i stanje s minama. U područjima zasijanim minama, planinarenje je ipak najbolje izbjegavati, a oni nestrpljiviji neka svakako potraže iskusne vodiče koji dobro poznaju teren.

NA VRHU VISOKOG ATLASA

DINKO BOGAVČIĆ, Zagreb

Planinarsko društvo "Naftaplin" organiziralo je ovog proljeća pohod na najviši vrh Visokog Atlasa, Toubkal (4165 m) u Maroku.

S obzirom na to da nije bilo sponzora, na put se odlučilo samo osam članova koji su sami financirali pohod. Još lani smo uspostavili vezu s našim veleposlanikom u Rabatu, gospodinom Božidarom Gagrom, koji nam je dao osnovni itinerar puta. Naime, on je i sam strastveni planinar i svaki slobodni trenutak koristi za planinarenje, tako da je već jednom bio na Toubkalu. Kad je saznao da se mi spremamo na taj pothvat, s radošću je prihvatio da nam pomogne u organizaciji puta. Njegove sugestije smo prihvatili, i organizaciju puta povjerali putničkoj agenciji Gruberreisen iz Graza, koja nam je dala najpovoljniju ponudu.

Putovanje je trajalo 14 dana. Na put smo krenuli 30. travnja, najprije automobilom do Trsta, zatim zrakoplovom u Casablancu i tamo smo stigli kasno navečer. Sa srdačnom dobrodošlicom na engleskom jeziku dočekao nas je naš marokanski vodič i s

kombijem prevezao u Casablancu u hotel.

Sutradan smo na kratko obišli grad i produžili 240 km za Marakeš koji se nalazi u podnožju Visokog Atlasa.

Prenoćili smo i ujutro se uputili prema selu Imlilu, oko 70 km od Marakeša ili skoro dva sata vožnje, od čega zadnjih 17 km iziskuje gotovo sat vremena. Imlil se nalazi na visini od 1600 m i zadnje je mjesto do kojega se može doći vozilom. Tu se može unajmiti sve, od vodiča i mazgi do kompletne planinarske opreme za osvajanje Toubkala. Dočekala su nas dva vodiča, kuhar i dva goniča mazgi na kojima će se prevesti šatori i kompletna oprema za boravak u planini. Vodič Brahim pokušao nas je odgovoriti od pohoda na vrh Toubkal zbog snijega i mnogo toga drugog, nudeći nam lakše ture, ali se mi nismo pokolebali. U pregovorima nam je mnogo pomogao i g. Gagro, svojim znanjem francuskoga, jer je to u Maroku drugi službeni jezik, i svi ga govore. I tako smo oko 11 sati krenuli na stazu koja u početku prolazi selo i nije nimalo teška. Udalja-

vajući se stazom pogledi se često zaustavljaju na stjenovitim obroncima Atlasa gdje su se nanizala berberska sela. Izgledaju zapanjujuće: kuće su se smjestile piramidalno, jedna na drugu, u prividno organskom rastu iz stijene.

Berberi su najstarije stanovništvo Maroka i posjeduju svoju osobitu planinsku kulturu i tradiciju. Premda su im Arapi, osvojivši Maroko u 9. stoljeću, nametnuli islam, oni nikad nisu usvojili ortodoksnu verziju islama. Imaju svoj berberski jezik, a arapski jezik čak i danas malo utječe na njihove dijalekte.

Glazba i plesovi su im jedinstveni, a jedinstvena je i arhitektura po stjenovitim obroncima Atlasa i utvrđenim kasbama, koje su poslije služile kao feudalni dvorci za obranu sve do ovog stoljeća. Berberke ne nose feredže i dojam je da su slobodnije i s jačim utjecajem u društvu.

Berberi su otvoreni i prijateljski raspoloženi prema strancima. Obratit će vam se najprije na francuskom, a ako ne razumijete francuski odmah će prijeći na engleski ili talijanski ili njemački jezik, sve to zato da vam pomognu i time zarade napojnicu.

Takvi su bili i naši pomagači. Do zadnjeg oporoštaja bili su jako uslužni i uvijek s osmijehom na licu. Naravno da su time i zaslužili napojnicu te je i dobili. Ako vam tko dosađuje, onda su to djeca i za njih je dobro uvijek imati pune džepove bonbona ili olovaka.

Staza se neprekidno uspinje, zavijajući iznad doline oko tvrdih sivih stijena, visoko iznad rijeke. Nije jako strma, tako da svaki kondicijski spremniji planinar lako može svladati taj uspon. I tako, nakon pet sati uspona, stižemo do skloništa Neltner na 3207 m/nm. Za nas naši domaćini podižu tri šatora, u kojima smo prenoćili.

Ujutro smo već oko sedam sati na usponu. Put postaje strmiji i već nakon manje od pola sata počinje snježna staza i tako skoro sve do vrha. Snijeg je prilično mekan (svibanj je) i uspon postaje naporan. Glavni vodič je prvi u koloni, a drugi je na začelju i on bi se vratio ako netko odustane.

Zrak je sve rjeđi i sve se teže hoda. Neki imaju želučane mučnine i glavobolju, ali ipak nakon tri sata uspona svi uspijevaju doći na vrh Toubkala.

Odmor na vrhu, zajednički snimak i uživanje u pejzažima. Imamo sreću s lijepim i prohladnim vremenom. Ipak je potrebna goreteks jakna s podstavom, kapa i rukavice. Dobro su došle i dereze za uspon i spust po snježnoj stazi, iako nije bilo leda.

Vraćamo se do svojih šatora. Kuhar nas dočekuje s obaveznim čajem i jako nam prija. Odmah poslije čaja spreman je i ručak. Zbog jakog vjetra, skupa smo s domaćinima odlučili da se spustimo u dolinu, za što nam je trebalo oko četiri sata spuštanja. U selu Aroumdu su nam domaćini pronašli nekoliko soba gdje smo prenoćili, a sutradan smo pješačili još oko sat vremena do Imlila gdje nas je čekao kombi za povratak do Marakeša te smo tako planinarski dio puta ispunili. S nama je bio i hrvatski veleposlanik, kojemu je to bio drugi uspon na Toubkal.

Možemo zaključiti da najviši vrh Visokog Atlasa, Toubkal (4165 m), može osvojiti za dva dana uspona i spusta, uz dosta napora, svaki kondicijski spremniji planinar. Poteškoća može biti samo visina i razrijeđeni zrak pa svatko to mora uzeti u obzir i dobro procijeniti svoje mogućnosti.

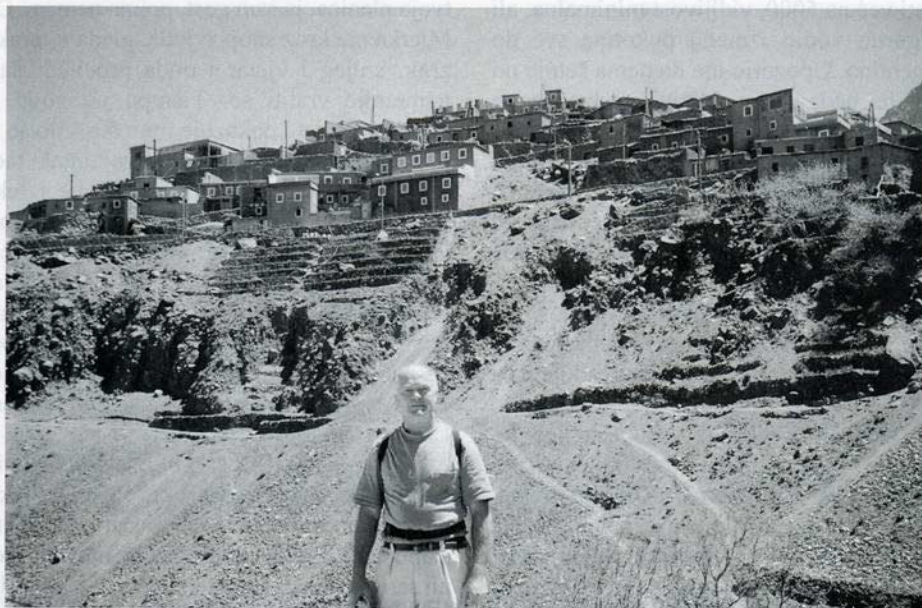
Iz Marakeša se veleposlanik Gagro vratio u Rabat, a mi smo počeli s turističkim dijelom našega puta. Bili smo i na najvećoj dini u Maroku, Merzoug, visokoj preko 250 m. Nalazi se na granici Sahare, blizu alžirske granice. I kao pravi planinari popeli se na vrh dine, što je iziskivalo napor kao i osvajanje Toubkala. Ali vrijedilo je doći na vrh i doživjeti pješčanu oluju, skrivajući fotoaparate od pijeska.

I konac dijela krasi, večernji prijem u hrvatskom veleposlanstvu u Rabatu. Vrlo ljubazno i sa širokim osmijehom dočekao nas je na ulazu g. Božidar Gagro s osobljem. Također su tu bili i članovi uprave našeg poduzeća Crosco, koje buši nekoliko bušotina u Maroku. Domjenak u salonu i sjećanja na nedavno zajedničko osvajanje Toubkala protekli su u ugodnom ozračju.

Kombijem smo prešli preko 2500 km po dobrim marokanskim cestama, sa često uskom asfaltnom trakom, ali zato širokim bankinama i, što je najvažnije, bez rupa. Maroko nije pustinjska zemlja, premda ima i pustinjskih dijelova, ali više kamenitih. Gorovita je jer se Atlas proteže više od 2000 km. Na dobro obrađenom i navodnjavanom zemljištu bezbroj je plantaža maslina, naranči i drugog voća. Hrana nije skupa, u malim mjestima može se dobro ručati za tri dolara. Uz ručak dobijete čašicu čaja od mente. Bolje bi odgovarala čaša vina ili piva, ali je alkoholno piće skupo.

Nitko neće pružiti ruku i tražiti napojnicu, ali tko god čini uslugu, osim plaće očekuje i napojnicu. Napojnica je naprosto način života.

Zajednički dojam svih sudionika puta je: pla-

Veleposlanik RH dr. Božidar Gago na putu kroz berbersko selo

ninarski i turistički dio putovanja odlično je zamišljen, organiziran i vođen. Naš marokanski vodič i vozač također su bili odlični. Za sve nas još jedno

novo iskustvo u visokogorskom planinarenju te nove spoznaje o životu i kulturi drugih naroda.

NA VRHOVIMA ANDA

(Svršetak)

MIRO LAY, Đakovo

Na redu je Huayna Potosi, 6088 metara. S obzirom na godišnje doba i snježne uvjete na planini, ovaj put je s nama i Luis, vodič iz agencije "Hayna Potosi".

Doktor Hugo, vlasnik agencije, liječnik i poslovni čovjek, odvezao nas je terencem na Passo Zongo do svoje planinarske kuće na 4750 metara pored umjetnog jezera. Pokazao nam je kuću i ostavio nas same do sutra kada će rano ujutro doći Luis i onda uspon može početi. Grijali smo se uz kamin, priredili si čarobnu večeru u dvoje, pa se zavukli u vreće iščekujući sutrašnji pokret. Brdo je uglavnom u oblacima i tek sam ga na kratko uspio vidjeti, vrijedno je poštovanja.

Luis je stigao rano, trebalo se spremati, nešto pojesti i oko deset polazimo. Plastične cipele, teški ruksaci natovareni hranom i šatorom, cepin, dereze, uže, kuhalo i sve za noćenje, uspinjanje i preživljavanje u visokoj planini. Ineta nas ispraća. Odlazimo u oblake.

Vrijeme nije ništa obećavalo, ostala je samo nada u sutrašnje jutro. Danas nije bilo ni važno, put nas je vodio samo do 5500 m gdje je trebalo zanočiti u bespuću leda. Luis je znao svega nekoliko riječi engleskog, koliko i ja španjolskog, no uz pomoć ruku i planinarskog iskustva išlo nam je. Kad smo stigli na ledenjak on pokaže uže, a ja odmahnem rukom, sve je bilo jasno i idemo dalje. Snijeg je

počeo padati već na 5000, vidljivost minimalna, ali Luis je sigurno vodio između pukotina sve do Campo Argentino. Upozorio me da nema šetnje po okolici jer je nedavno u blizini nestao jedan Izraelac u pukotini četrdeset metara duboko. Shvatio sam ga vrlo ozbiljno. Dižemo šator, malo kuhamo, jedemo i oko pet popodne smo u vrećama. Prevrćem se, teško dišem, sve dok ne nalazim najbolji položaj i onda tonem u lagan drijemež, polusan. Tako do dva u noći.

Jesam li se probudio ili nisam ni spavao? Ni jedno, ni drugo. Luis izlazi iz šatora i pitam ga kako je, hoćemo li ići? Kaže, sve je u redu. Radujem se i izvlačim iz vreće, pa počinje mukotrpno spremanje. Tad čujem neobično šuštanje, snijeg. To je njemu dobro? Ipak se nadam da nije tako loše. Bljesne munja, a za njom se zakotrlja grmljavina, duboko uzdahnem i nastavim s pripremama. Pokret u tamnu hladnu noć. Sve je ledeno, snijeg pada, vidljivost nikakva, Luis mi objašnjava na jezičnoj mješavini da idemo do 5000, pa ako se ništa ne popravi s vremenom, morat ćemo odustati. Tiho pristajem i pratim njegovo svjetlo pred sobom.

Šator je ostao okovan ledom, snopovi baterijske svjetlosti kruže po bijeloj pustoši. U jednom divnom nezaboravnom trenu negdje lijevo dolje zatrepere svjetla, prvo nejasno, a onda se pogled razbistri i La Paz se rasprostire kao tepih sitnih žučkastih dragulja u ovoj pustinji. Kao malo dijete osjetim radost boljeg vremena, ići će, idemo na vrh. Teški koraci na čas postanu lakši.

Idemo sve strmije i u sljedećim koracima Luisa gubim iz vida. Gdje je? Osvrnem se lijevo, desno, nigdje ga. Pogled gore i . . . oh ne, pa on je desetak metara iznad mene. Zastanem, tražim snagu u sebi.

La Paza više nema, opet samo šuštav snijeg, mrak i strmina iznad mene. Skidam cepin i krećem. Strmo postaje strmije, dereze drže, noge se krive, pa ostaju prednji zubi i cepin za koji se grčevito držim - ili visim? Vičem Luisu koliko još ima toga paklenog dijela? Još! Dahćem i pužem, vidim tek nekih metar iznad sebe i pomišljam na uže koje sam tako lako odbio. K vragu, valjda će me tijelo održati, možda je i bolje da ne vidim gdje sam. Upnem iz sve snage i još nekoliko zahvata, pa se prevalim preko ruba na malo ravniji dio, zaravanak na 5700 m. Sav zadihan i sretan bacim se na snijeg. Opet munja. Dolazim do daha i sad je na redu odluka. Dolje? Gore? Vrijeme se ne popravlja, snijeg pada i ne izgleda najbolje, čak nimalo dobro. Pita me što mislim. Ja što mislim? Čovječe, to je

tvoja planina, ja sam gost, pojma nemam. Odluči ti. Mjerka me kroz snop svjetla, gleda u mrak, njuška zrak, snijeg i vjetar i onda procijedi da bi bilo pametnije vratiti se. Tiempo no good. Gotovo ispričavajući se pokazuje mi u što smo se uvalili u ovoj mračnoj noći, samo tristotinjak metara od cilja. Umalo mi ne dođe da mu ne izrekнем na tečnom hrvatskom neka ne trkelja, dobro, dobro, idemo dolje pokazujem mu cepinom neželjeni, ali razumni smjer kretanja. Tako smo otapkali i odsklizali se u tišini prema šatoru po već zavijenim tragovima, s gorkim okusom odustajanja. Misao me pekla: sutra će sigurno, kad se ispada, osvanuti divan sunčan dan, ali bez mene. Ja moram dalje, Lima je daleko.

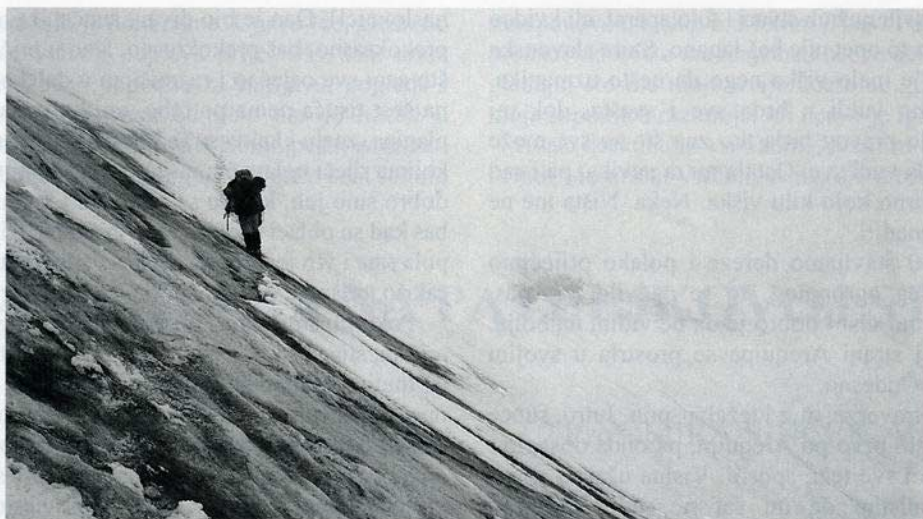
Šator smo jedva izvukli iz okova leda i spustili se do kuće. Gust snijeg padao je i tu, odluka je bila dobra, osjećaj je bio loš. Navečer pod loplím tušem samo sam dijelom uspio sprati ono što me tištalo, ali sam se mirio razumom. Večera u El Lobu i čaša vina išli su tome u prilog.

Morali smo žuriti prema sjeveru. Tiwanako, Copacabana, Titicaca i Bolivija ostali su iza nas. Zemlja dvadeset puta veća od naše, sa sedam i po milijuna stanovnika, zaslužila je više od ovih naših tjedan dana. Ako bude prilike, možda.

U Punu, na obali Titikake, odmorili smo se jedan dan. U predvečerje posljednjeg dana siječnja sjedjeli smo podno statue legendarnog Inke - Manco Kapac. Prvi Inka prstom pokazuje prema jezeru i kraju u kojem se se rodio i živio. Svjetla u Punu palila su se i grad se spremao za feštu, sutra je blagdan, slavi se Svjećnica, puno glazbe, boja i plesa. Dugo u noć slušali smo ritam Anda i petarde na sve strane.

Desetak sati makadamskom cestom za Arequipu bilo je naporno, lijepo, visoko do čak 4600, a nikad ispod 3800 m, rekao bih u najmanju ruku zanimljivo. Europljani izbjegavaju bus na ovoj relaciji jer nije ugodna, pa smo bili jedini od takve vrste u punom vozilu, što je davalo poseban ugođaj uz vidike što su promicali. Svaki pokušaj fotografiranja završio je neuspjehom jer smo jahali punom snagom uz povremene male, ali ne nježne skokove. Popodne istoga dana radosno smo dočekali spust prema Arequipi na 2300 m. Malo asfalta za kraj i naš put se završio u najvećem gradu južnog Perua.

Izabrali smo smještaj u La Casa de Mi Abuela i nismo požalili. Bilo je i jeftinijih, ali za 17 dolara dobili smo pristojan i ugodan kutak za odmor, s travnjakom i pogledom na El Misti (5822 m) i

Strmine Huayna Potosi

Chachani (6075 m). U mirnom kutku grada uspjeli smo se naspavati. Ipak, prije nego što sam utočio u san misli su mi odlutale među drage planine... Hoće li biti vremena za još jedan pokušaj? Počeo sam računati: danas je prvi, a šestoga nas u Limi - dalekoj Limi - čeka velika ptica. Je li moguće? Sve se u meni uskomeša - snijeg, visine, Lima, želja, i onda se prepustim odsutnosti od svega, do buđenja.

Kad sam otvorio oči bio je drugi veljače i znao sam da ću ipak pokušati, to je bilo jače od mene i razuma. Želja je po ne znam koji put pobijedila. Chachani je moj izbor, ostalo je samo pronaći najbolji, najbrži način kako stići do cilja. Tako je dan prošao u lutanju gradom, traženju podataka i vodiča. Uspjeli smo vidjeti bijeli grad, kažu da je mjesec kad se odvajao od Zemlje zaboravio uzeti sa sobom i Arequipu, uspjeli smo pronaći kasno navečer i Carlosa, čovjeka koji zna svoj posao. Dogovorio sam turu u dva dana. Ostale su pojedinosti i sitnice, kako i kada ćemo se otkotrljati za Limu? Ineta ostaje u gradu kao štab za povlačenje, pobrinut će se za autobusne karte, parkiranje i sve ostalo, jer meni će ostati samo sat-dva nakon povratka do pokreta. Milimetarski plan.

Sad već trećeg veljače, Ineta i ja sjedjeli smo na travnjaku, doručkovali i šutke premetali svako za sebe moguće rupe u našem planu. Jutro se pokazalo čisto i jasno, hoće li tako biti i sutra da mi noga uspije stati na vrh? Ruta nije naročito teška, ali šest tisuća je, šala nije. Oko deset sati Carlos se pojavio s vozačem i Ladom Nivom. Koje razočaranje, tako daleko i opet moram u Ladu. Kiselo sam se nasmi-

ješio, utrpao gomilu svoje opreme, dao poljubac štapskom naredniku, mahnuo i odosmo. Opet u brda, srce igra.

Prvo asfalt do izlaza iz grada, onda prašnjavi makadam, onda loš makadam, pa prašnjave rupe, pa stop. Lopatama popravljamo neke dionice, neke idemo pješice, ali se penjemo stalno. Visoko, usko, ali se Lada uspinje kao koza. Skoro četiri sata stenjali smo skupa s malim terencem, pomagali, obilazili i tražili najbolji put prema gore. Mladić koji nas je vozio ostavio nas je na oko 4900 metara, već gotovo u oblacima. Pobacali smo sve iz kola i on je odjurio s obećanjem da se sutra vidimo na istom mjestu oko dva popodne. Valjda.

Taj dan smo plan ispunili, ispenjali smo se do 5300 i tamo napravili što ugodniji boravak za noć koja se približavala. Kuhali smo, pričali koliko smo se razumijeli i u sedam bili u vrećama, buđenje će biti oko dva.

Poteškoća s visinom više nema nikakvih, oblaci lutaju oko šatora i, zvlačeći se u mali Sumitomo, stari dobri planinarski osjećaji me preplavljaju. U glavi ponovo čujem glazbu. Dobro sam. Ne znam zašto, ali u polusnu misli me odvedu na Lubenovac zatrpan snijegom. Plovim. Ukaže mi se i Borovik. Letim. Pink Floyd.

Nebo je osuto zvijezdama. Kao u Disney-crtićima. Tiho je i mirno. Dok kuhamo čaj od koke lagano drhtim i žuri mi se. Carlos je mojih godina, smiren, profesionalac, a meni kao da je dvadeset. Idemo, idemo, pa ja večeras moram biti u busu za Limu, čovječe, kreći! Konačno oko tri je pokret. Natrpao

sam osim svih nužnih stvari i foto aparat, ali i video kameru, pa to opet nije baš lagano. Stara slavonska škola, bolje malo viška nego da nešto uzmanjka. Uvijek smo vukli u brda sve i svašta, dok mi dodemo do pravog brda tko zna što se sve može desiti, onda vuci sve. Ostala mi ta navika, pa i sad imam sigurno koju kilu viška. Neka. Ništa me ne može iznenaditi.

Na 5500 stavljamo dereze i polako prijećimo ispod nečeg ogromnog što se nadvilo nad nas, opako tamno visi i dobro je da ne vidim najbolje. Na drugoj strani Arequipa se prostrela u svojim svjetlima. Čudesno.

Poslije traverze, dug i težak uspon. Jutro, sunce se razbacalo prvo po Arequipi, pa onda doseglo i nas. Koraci sve teži, sporiji. Visina užasno sporo raste, pomislim da mi sat ne radi, kad god pogledam kao da se ništa ne mijenja. Ipak iz sata u sat neki se uspjesi pokazuju. Sve sam sporiji i jedina utjeha mi je Carlos jer vidim da ni on nije puno bolji. Slow motion. Jedva izlazim na vrh, gdje saznajem da nas čeka novi spust, pa novi uspon. Mogu li ja to? Ozbiljno počinjem sumnjati u svoje moći.

No, da se čitateljstvo ne bi zamaralo mojim kratkim dahom i još kraćim korakom, priču ćemo polako privesti kraju, na vrh smo stigli obojica. Chachani sa svojih 6075 metara bio mi je pod nogama 4. veljače malo poslije devet sati (slika na

naslovnici). Dan je bio divan, sunčan i tih. Bilo je prekrasno, baš prekrasno. Kao u priči. Pričati što sam sve osjećao i razmišljao u dalekom Peru na šest tisuća nema potrebe, oni koji znaju što je planina, znaju i kakvi su to bljeskovi u biću, trenuci kojima riječi uglavnom nisu potrebne. Snimao sam, dobro smo jeli, kratko se odmorili i krenuli nazad baš kad su oblaci nadirali sa svih strana. Nije prošlo pola sata i vrh je bio pod plaštem, zaognut, kralj se sakrio, otišao u svoj mir. Priči se bližio kraj.

Pokupili smo šator, Lada je bila na dogovorenu mjestu, stigao sam se otuširati i staviti nešto u usta, uz Inetinu pomoć dovesti u red ono što je trebalo i opet sam sjedio u busu. Mišići su se opuštali, misli su se povremeno vraćale, sjetio sam se spuštanja i onih opakih, gadnih stijena iznad nas koje sam sada vidio u punoj veličini. Nekih sto-dvjesto metara krajnje kršljivih stupova od visećeg kamenja iznad sela. Na trenutak sam zažmirio i prisjetio se podignutog prstića moje mlađe kćerke prije polaska: "Nemoj da se dogodi neka nezgoda!" Carlos me požurivao tih nekoliko stotina metara dok je trajala opasnost, ali meni više nije baš išlo, bio sam spor i predao sam se, prepustio onom na što nisam mogao utjecati. Bilo je teško u glavi, bilo me strah, a noge više nisu najbolje slušale. I prošlo je. Ovaj puta.

Samostan Santa Catalina, Plaza de Armas, bijeli grad Arequipa ostali su iza nas u noći. Petnaestak

Pogled s Licancabura

sati vožnje bilo je pred nama. Ujutro Ica, gledamo posljedice velikih poplava prije neki dan, onda Lima, tek jedno popodne za jurnjavu, poglede i upijanje. Velika ptica odnijela nas je nazad u stvarnost. Bili smo ponovo u Budimpešti, zadrhtao sam prolazeći kroz Baranju, osvijestio sam se, bio

sam ponovo u Đakovu. Moram li baš? Pokušao sam pronaći radost što me majčine i očeve oči još uvijek gledaju, što me moje dvije kćerke grle, što me moja suputnica razumije, ali nemir je ipak ostao.

Hvala dečkima iz Varaždina, Damiru Lackoviću i Dadi Mesariću. Vidimo se negdje u brdima.

S PATULJCIMA NA PATULJKOVOJ STAZI

Prof. MIRA ŠINCEK, Varaždin

Mudre poslovice mnoge mogu poučiti, ako ih slušamo, a ne samo izgovaramo. Zato ova, *Drvo se svija dok je mlado*, može biti poticaj nama starijim planinarima da za sve ono što mi volimo u planini oduševimo najmlađe i tako **blago** ne ostane zakopan već ga umnažamo darivajući ga i drugima.

Jedne proljetne subote organizirali smo izlet za našu "zbornicu". Pred sam kraj školske godine, kad postaje "vruće" ne samo učenicima već i nama profesorima, pravi je izbor otići u planine. Izlet bijaše zamišljen tako da roditelji povedu i svoju djecu. Poruka je ispravno shvaćena, najmlađi planinar imao je samo četiri godine. Započeli smo posjetom staroj GUPČEVOJ LIPI u Gornjoj Stubici. Prisjetili se davne prošlosti, snova, želja i krvavog kraja Gupca i njegovih suboraca kmetova. Divili se prelijepom Zagorju zelenom što kao najljepša razglednica leži pod nogama velebnog Augustinčićevog spomenika. A onda sam im pokazala Medvednicu, toranj i naš cilj.

Nakon vožnje i usputnog upoznavanja s planinom u koju ulazimo, stigismo i do Hunjke. Još je rosa blistala na travi, a vedro nebo obećavalo lijep dan. Krenuli smo na 500 HORVATOVIH STUBA - patuljkovom stazom iz priče. Djecu smo upoznali s planinarskim markacijama, načinom hodanja planinom, planinarskim kodeksom i odmah su upamtili najvažnije: *Ne viči! Ne beri cvijeće! Ne trči! Uživaj očima, ušima, srcem u ljepoti planine!*

Roditelji su pomalo zabrinuto gledali kud nas to staza vodi, uglavnom nastojali djecu držati "na oku", ali kad smo došli do početka Stuba, počela su čudna šuškanja, došaptavanja. Djeca su ushićeno

zavirivala u svaku pukotinu. Patuljkova špiljica bijaše baš "super" (još da smo uspjeli vidjeti i kojeg patuljka!). Radosno su odbrojavali svaku iduću stubu, disciplinirano slušali sve što im je rečeno, ali,

Patuljkova špiljica

Foto: Dr. Ž. Poljak

naskoro je ono roditeljsko šaputanje preraslo u glasne rečenice: "Moju malu boli koljeno i mislim da ne bismo trebali dalje!", "Moja se curica boji. Možda bismo se trebali vratiti?" Pogledala sam djecu. Na licima osmijeh, oči velike poput jezera, radosno brzaju naprijed. Ponudila sam zavoj-koljenicu, ali djevojčica nije htjela, dobro joj je, reče. Onoj malenoj koja se "bojala" dadoh ruku i nastavismo dalje. Kad se mama udaljila na pristojnu udaljenost, djevojčica me povukla za ruku, sagnuh se, a ona blistavih očiju prošapta: "Teta, ne bojim se ja, već je moju mamu jako strah!"

Naš najmlađi planinar kročio je sigurno, dajući roditeljima ili tetama uz put ruku, ali samo onda kad je njima trebala pomoć. Uživala sam gledajući "svoje patuljke" kako sigurno, ali oprezno, silaze stazom. Nadvijali su se radoznalo nad svaki ponor, zastajali kraj cvijeta ili stabla što sam im željela pokazati. I pomalo razočarano brojili stube koje su se sve bliže približavale broju 500 (dok je većina roditelja to prihvaćala s neskrivenim olakšanjem). Posebno se obradovaše spilji Medvednici, da su mogli valjda bi pet puta prošli kroz nju. Na kraju se radosno razmiliše obalama potoka, preskakujući ga, dodirujući vodu i skrivajući se u sjenici. Vidjeh na licima roditelja da su i oni zadovoljni - ta sada su na ravnu i zemljanu tlu - stijene su iza njih! Iako sam namjeravala da se vratimo istim putem, jer Stube imaju svoju draž i kad se njima uspinje i sasvim se nove slike uočavaju, roditelji su, vidjevši

markacije i oznaku za Puntijarku, odlučili krenuti tuda, pa makar je put duži (samo da izbjegnemo još jedno hodanje po tim "groznim" stijenama). Djeca su pristala, ta važno je penjati se, hodati, planinariti. I tako strmim šumskim putevima, penjući se i spuštajući pored raznovrsnog cvijeća, neobičnog grmlja i raznolikog drveća, preko livada stigismo na Puntijarku.

Tu nam je planina pokazala i svoje drugo lice. Nakon sasvim vedrog, jasnog i suncem obasjanog neba, u tren su se poput rojeva poludjelih pčela oko nas uskovitlale velike pahulje, prava snježna vijavica, koja, na sreću, nije dugo trajala. Još jedna radost za "moje patuljke".

Poslije ručka i odmora podosmo i do samog vrha, do tornja, a potom i do prelijepe sljemenske kapelice. Na kraju, zaustavismo se još i kod staroga Medvedgrada, te smo s njegovih drevnih zidina pozdravili beli Zagreb-grad i trenutak šutnje proveli pred Oltarom Domovine, a za svega nekoliko minuta vožnje pohodismo u Šestinama i grob Oca Domovine - Ante Starčevića.

Na kraju, zajedno sa zalazećim suncem, vraćamo se kući. Patuljci slasno jedu zadnje sendviče, ponosni roditelji prepričavaju dojmove s puta, ja se iskreno nadam kako ovo nije zadnji planinarski izlet naše zbornice, a još više priželjkujem da ovi "moji patuljci" jednom postanu pravi, veliki planinari sačuvavši ovaj današnji žar i sjaj u svojim očima.

Sklonište na Srneću

Foto: Ante Karač

ZAR BI TO UČINILI PLANINARI ?

U povodu razvaljivanja Horvatovih 500 stuba na Medvednici

Dr. SREĆKO BOŽIČEVIĆ, Zagreb

Kad mi je prije nekoliko tjedana prijatelj Tomica* javio telefonom da su opustošene Horvatove stube na Medvednici nisam mogao vjerovati da se to može u razmaku od jednog tjedna (između 11. i 18. lipnja) dogoditi na tako poznatom mjestu za zagrebačke planinare i to na dijelu planine gdje planinari često dolaze, i to ne samo vikendom, već i radnim danom.

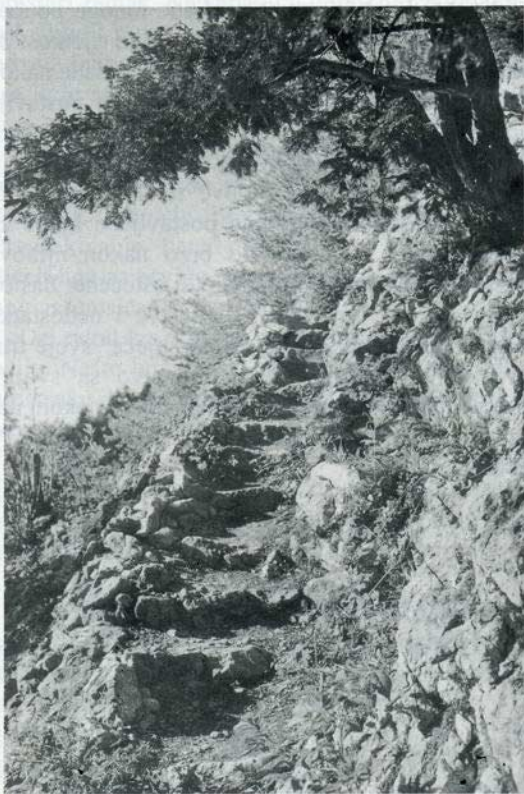
Što je i kome trebalo, s kojim razlogom i nakom, da odvaljuje, godinama marljivo slagane i učvršćivane stube niz okršeni sjeverni medvednički obronak, učinjene radi laganijeg pristupa i posjeta jedinstvenim fenomenima krša na Medvednici i zbog laganijeg silaska do izletišta Srnec u potonom jarku na dnu samih 500 stuba?

Do prije nekoliko godina o takvom pustošenju nismo mogli niti pomišljati, jedino što je izletišta Srnec znalo biti oštećeno od nesavjesnih "sjekača" šume i prilikom odvlačenja otpiljenih balvana niz korito potoka.

Sigurnost stubišta građenog Horvatovom rukom, uz pomoć njegovih vršnjaka i skupine mladih planinara-suradnika, oduševljavala je na tisuće i tisuće posjetitelja tog dijela Medvednice jer su njime mogla prolaziti i mala djeca uz pratnju roditelja, uz samo pojačan oprez na najstrmijim donjim dionicama stubišta.

Odvaljeni i srušeni prilično teški kameni blokovi sa samog stubišta i s njegove bočne strane očito nisu djelo samo jedne osobe već skupine razulare-nih "snagatora", najvjerojatnije osokoljenih određenim postotkom alkoholizirane krvi. No ipak, na

*Tomislav Jutrović, planinar, koji nakon Horvatove smrti vodi sustavnu brigu o Stubama i organizacijom prigodnih obljetnica podržava sjećanje na graditelja Stuba, te uz pomoć Saveza i ostalih planinara popravlja što zub vremena po-remeti i pokvari - kako bi sigurnost bila što bolja za sve posjetitelje - bdi je nad djelom svoga planinarskog učitelja.

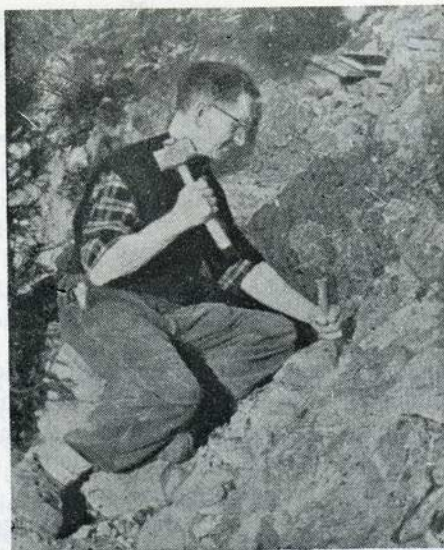
Originalna Horvatova fotografija Stuba prije pola stoljeća

sve varijante pitanja ZAŠTO zaista nemam lo-gičnog odgovora.

Je li to mržnja na graditelja Stuba i na njegovo djelo? Očito nije jer ga već desetljećima nema na životu i jer se oni koji su to učinili vjerojatno još se nisu niti rodili dok je on završavao svoje stube. Zar netko tko je imalo civiliziran i znade vrijednosti planine i njenih puteva može svjesno učiniti štetu i dovesti u opasnost mnoge koji će se sada naći na Stubama? Zar nitko nije mogao čuti - najvjeroja-

tnije divljačko urlanje pri tom događaju i tutnjavu kamenja koje se rušilo niz strminu obronka prema potoku? Što bi se zaista takvim neljudima moglo i kazati, da se toga časa netko našao na tom mjestu? Blizina ceste i mogućnost da se automobilom dođe do samih Stuba očito je postala pogubna. Za pola sata, uz pomoć nekih čeličnih poluga, razularena rulja očito huliganski nastrojena, mogla je učiniti zlodjelo i automobilom se zatim odvesti do prve planinarske kuće ili gostionice da proslavi svoje "remek-djelo".

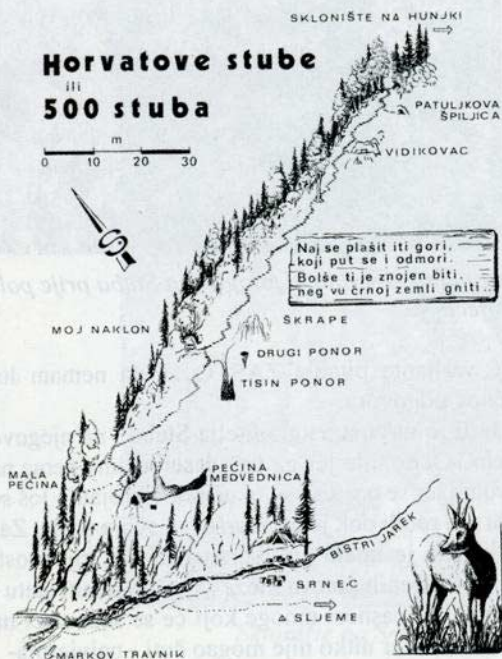
Na Medvednici su postavljene mnoge poučne table i upozorenja za posjetitelje. Nije rijetkost da su pokidane i razbijene svega nekoliko dana nakon njihova postavljanja. Šumarija koja ih postavlja uporna je i obnavlja ih zahvaljujući organizacijskoj mogućnosti. Oko "Lagviča", Kraljičina zdenca ili uz neke planinarske domove te uz Činovničku livadu na Sljemenu brojne postavljene klupe za odmor često su puta vrlo brzo nakon njihova postavljanja također razbijene ili oštećene. Zašto? Zbog objesti, nekulture, divljaštva i nedostatka odgoja možda neki na taj način "liječe" svoje frustracije ili dokazuju nezadovoljstvo sa svojim statusom u tom društvu. Razmišljanje o nekom nadzoru, policijskom ili postojećih "zelenih patrola", očito je iluzorno.

Vladimir Horvat gradi 500 stuba

Premužićeva staza na Velebitu, njezino oštećivanje i obnova, također je bila predmetom rasprave prije nekoliko godina među planinarima i pobornicima uređenja Velebitskog planinarskog puta. Ideja o svladavanju te staze uz pomoć motorkotača ili kao biciklistički poligon srećom se nije ostvarila, jer dijelovi staze ipak nisu prohodni na taj način, ali opasnost i dalje postoji jer ih ima koji se žele "dokazivati" i na ovakav način te ugroziti pojedine dijelove ovoga jedinstvenog djela slavni prethodnika naše planinarske organizacije.

Slučaj sa Stubama na našoj Medvednici možda nije jedini. Sudbina staza po goranskom prostoru, duž dalmatinskih, zagorskih i slavonskih planina možda nije poznata nama u Zagrebu, ali sigurno i tamo ima pojedinaca sa sličnim psihičkim problemima ili načinom odnosa prema suvremenom društvu. Možda bi netko od čitatelja iz drugih područja Hrvatske mogao dati primjer ili dobar savjet kako da to spriječimo i na koji način da upozorimo, posebno mlade, na takvo nedolično ponašanje. Ove moje rečenice s upitnicima i čuđenjima možda neće pročitati oni koji za sobom ostavljaju pustoš, ali pitanja su postavljena svima nama koji se želimo vratiti u prirodu i svoju dragu planinu još poneki put, s nadom da ćemo je naći onakvom kakvom smo je ostavili prilikom posljednjeg posjeta.

Nad Zagorjem još žmirkaju zvijezde, srebrne, krupne krhotine leda. Sv. Katarina se stisla u dnu male kapelice na Kapelščaku toga prohladnog ožujskog jutra. Iznad Ivanščice se probija sivkasti trak svjetlosti i obrubljuje pahuljasti oblačak tekućim srebrom. Kao izrezani i nalijepljeni na meku baršunastu podlogu, ocrtavaju se obrisi Strahinjčice, Donačke gore, Samoborskog gorja i tamnog zida Sljemena ispred mene. U dolini još drempljivi Stubički kraj u svojoj kolijevci između Kamenjaka i Kapelščaka, a sjevernim obroncima Sljemena na uzglavlju. S druge strane žmirkaju rijetka svjetla Orosavlja i Zaboka, gdje se među poljima, oranicama i njivama s drhtavim vlatima tek naslućuje pšenica, pod granjem vrba grle Krapinčica, Krapina i Topličica, ne žureći dalje prema Savi i ostatku svijeta.

Grabim kroz zaselke Beljaki i Franjkovići, gotovo na prstima, da ne probudim pse i znatiželju njihovih vlasnika. Smiješim se pri pomisli na susret. Izbljediti stari ruksak, za kratke ture, zahvalno mi grije leđa, a cipele kao da se vesele krpicama zaostalog snijega. Slabašna svjetlost trga ogrtač noći nad stisnutim krovovima zadnjih podsljemenskih kućica i staja. S hrpe gnoja iza staje lagano se isparava toplina, donoseći mirise staje i sijena, stopljene s mirisom domaćeg dima. Stvaraju sliku bake pod treperavom petrolejkom, sjedeći na tronošću s vjetricom u koju se naizmjenice slijevaju bijeli mlazovi toplog mlijeka.

Baka. Brižna, šutljiva i daleka kao njen rodni Limerick, najveće djedovo bogatstvo zaslužno u Americi.

- Nema granica, granice su u ljudskim glavama.
- Nema poraza ni euforije pobjede. Sve je prihvaćalo isto. I uvaženog ministra i susjedu Ciliku.

Slijedim trag kola utisnut u vlažnu ilovaču. Duboko u šumi on zavija lijevo i spušta se prema Stubici, a moj se putić probija desnom strminom, obraslom niskim grmićima borovnica. Borovnice na južnim pobočjima Ben Nevisa, dobro došla promjena okusa i ravnjanja leđa poslije dvotjedne berbe jagoda na poljima oko Leedsa. Do vrha (1344 m) tri put smo pokisli do gole kože. Za nagradu jedin-

DUNJA HORVATIN, Oroslavje

stven vidik - na sjever, iznad okomite stijene, pogled do Shetlandskih otoka i nemirne pučine Sjevernog mora, na istok i jug nepregledno tamo zelenilo šuma što uokviruju smaragdna jezera i poneki prastari zamak. Na zapadu u dubokom zaljevu tek uski bijeli pojas nanizanih kućica Fort Williama odvaja bujne šume od sivo-plave morske površine iza koje se naziru zelene obale Irske s nemirnim srcem u Belfastu.

Na ravnom dijelu puteljka lokvice vode zakrivene lišćem ne zaobilazim, preskačem. Kao nekad jedna djevojčica što je precijenila udaljenost . . . Preskakivanje bara postalo je društvena igra, disciplina za prvaše, opremljene za svoj prvi izlet novim tenisicama, novim hlačama . . .

- Daj ruku! Iza pružene ruke topli par prijateljskih očiju. Nešto lupa, nešto zvoní. Uzbuna. Konzerve u ruksaku ili srce u grlu. Ono isto što se otkotrljalo nekim drugim puteljcima.

- Jel' ti teško?

Tanka ledena korica kojom su obrubljene barice lomi se u sitne krhotine. Što ako ga ne bude? Ako se promijenio?

Moguće, poslije toliko vremena.

Staza izbija na zaravan što se naginje sjeveru. Za jasnog dana s ovog se mjesta vide Gorjanci, Krim, južna pobočja Kamniških Alpi, a sad tek nazirem obrise Zasavskih planina, Donat i stožasti Boč. Ako ga ipak ne bude? Usporavam korak pri pomisli na gubitak.

- Gubitak i dobitak, uspjeh i neuspjeh, prihvatí jednako!

- Da bako, ali . . . Osvrnem se. Zimski dan pod stijenom Brane, vrisak u stijeni, ledom okovana Logarska dolina, gorska reševalna i tko će reći roditeljima . . .

Vjetar u krugovima premješta hrpice lišća ispred i iza mojih koraka. Miriši na proljeće, probudene sokove u nabujalim pupovima što čekaju dodir sunca da ih oslobodi nježnog ovoja. Iz vlažne zemlje diže se izmaglica i nestaje u toplini zraka. Miris zemlje i svježeg cvijeća. Orkanski vjetrovi Himalaja, gromovi pod Jalovcem, vjetrovi svih strana svijeta zaustavljeni otužnim cinkanjem zvona

na dovškom groblju. Posljednji pozdrav Zvonetu i ispunjena želja izrečena jednom u šali - parcela s pogledom na Triglav.

Gazim snijeg u udubinama staze, a iza mene ostaje isprekidan trag. Snijeg kao da nadoknađuje tromjesečno zakašnjenje i pada već treći dan, sredinom ožujka. Moja cimerica Janja i ja zagledamo zmajevu na mostu, čudno preobražene, pod okruglim bijelim kapicama i debelim pokrivačima. Čak se i ozbiljni Prešern, s bijelom kuglicom na nosu i hrpicom na glavi danas sprema na maskenbal, s Urškom, tu pokraj zelene Ljubljane.

- Gremo v hribe - veli Janja, a ja zastanem i mislim da je šenula. U tom vremenu!

- Enako lepo je - uvjerava me.

- Može, ali kad ovi zmajevi budu opet zeleni! Misleći kad okopni snijeg i ogrije proljeće. Drugi dan Prešern jedva da viri iz hrpe snijega - ali zmajevi su zeleni! Kao da su tog trena sletjeli na svoja postolja nad Ljubljanicom. Ispod njih snijeg nekako čudno zatapkan. Bojan je imao dodatnu motivaciju:

- Moram se primiti mojoj budućoj punici i brinuti za njen spomenik!

Tada sam spoznala da su planine pod snijegom isto lijepe, čarobne, očaravajuće, začarobiravajuće. Relacija - Aškerčeva-Tivoli proširila se na Slovensku transversalu.

Koliko je vremena prošlo! Jel' slabiji, jači . . . ? Krenem prečacem hvatajući se u strmini za neke stabljike malina. Maline, slasne velebitske maline. Pa, nezaboravne tople smokve pod Olimpom, sa

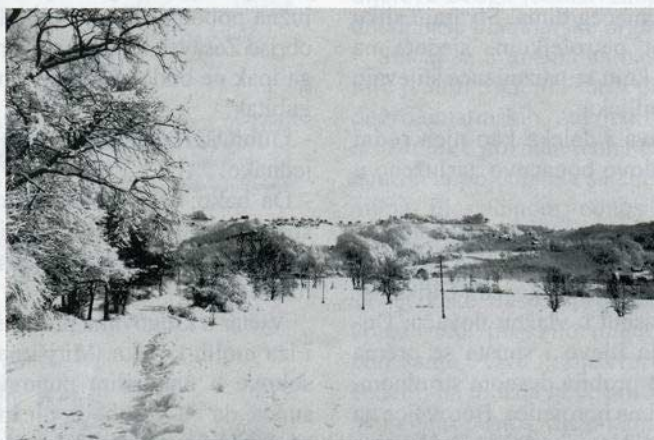
svim svojim nezaboravnim posljedicama . . . A kačkavalj na Šari i kiselo mlijeko na Korabu! Jel' bolja enolončnica na Vršiču ili šarf gulaš na Matri? Očito, vrijeme je doručka.

Stazica se izravna i počne lagano spuštati. Noge idu same. Čujem mu glas, isprva dalek i mekan, prigušen, Jel' još bistar? Iza stoljetne bukve, ispod kvrgavog korijenja zvonki, kristalni žubor. Tu je. Isti.

Spustim se na koljena i pružim mu ruku. Lojzekov izvor. Ishodište mojih prvih planinarskih koraka, prvi gutljaji opijenosti planinama. Oslobodim ga okova leda, živne i zažubori jače. Isto je, onda i sad.

Jedna se sunčeva zraka pokušava provući kroz kapljicu na mojem dlanu i blješti u svim duginim bojama prerastajući u blistavu zvijezdu, iskreći između mog dlana i sunca na nebeskom svodu. Gledam to malo blještavo čudo, tako malo, a tako dragocjeno. Isto danas kao jučer i sutra, isto tisućljećima prije i poslije mog, u ovom trenutku tako nestvarnog dlana, ruke, pružene beskraju svemira. Sva mudrost djedova, sinova i kćeri, unuka, punica i zmajeva, svi dani od prvog svemirskog košmara stopljeni u jedan, u jedno sada, baš tu. Pri najmanjem drhtaju iz sićušnog središta kapi pršti vatromet žuto-zeleno-narančasto-plavo-ljubičastih zraka, prihvaćajući s dlana ponuđenih dvadesetak godina, utapajući ih u vječnosti.

Negdje u krošnji stare smreke šareni djetlić kukca probuđenim potkornjacima. Pod nebom boje različka.

Iz Sv. Trojstva na Kamenjak

FRANKOPANSKI PUT

Stare goranske prometnice

Ako danas nekog zanima kako su izgledale stare prometnice i ceste kroz Gorski kotar teško da će moći zadovoljiti svoju znatiželju. Te nekadašnje, dobro trasirane ceste, danas su proširene, asfaltirane i modernizirane tako da od njih nije ostalo ništa ili vrlo malo. Ali ipak, još se ponešto može pronaći.

DOBRO SAČUVAN PUT

Nekadašnji stari Frankopanski put iz početka 17. st. koji je povezivao čabarski kraj s Primorjem, odlično je sačuvan na potezu Lazac-Međuvrhi, u dubokoj udolini između Snježnika (1506 m) i Lazačke Glavice (1426 m). Tu je on gotovo netaknut, sa svim svojim suhozidinama, uzak, mjestimično vrlo strm. Posebno su upečatljivi "mrgilji", visoki tridesetak centimetara, napravljeni od duguljastog kamena ugrađenog na rubu puta.

Svojom dužinom od oko dva i po kilometra on ovdje svladava visinsku razliku od 300 metara. Naime, Lazac se nalazi na 1050 m/nm, a prijevoj između Međuvrha i Guslice, gdje put izlazi iz šume i dolazi na livade, leži na 1350 metara.

Cijelom tom dužinom put prolazi kroz visoku šumu bukve i jele i lako ga je pratiti, a tek izbijanjem na livade Međuvrha on nestaje i gubi se. Odavde se on započinje spuštati prema Platku. Tim putem zaprežna se kola nisu mogla kretati. Bio je preuzak i prestrm. On je bio predviđen za tovarne konje, pješake i konjanike.

SREBRNA VRATA

Posebno je atraktivan proboj puta kroz stijenu poznat pod nazivom "Srebrna vrata" (1304 m/nm). Ta su vrata široka dva a visoka šest metara i mnogi planinari koji dolaze na Snježnik obavezno ih obilaze i posjećuju.

Do "Srebrnih vratiju" i Frankopanskog puta odvest će vas od planinarskog doma na Snježniku

MILAN MAJNARIĆ, Rijeka

dobro markirana planinarska staza koja se prilično strmo spušta u spomenutu udolinu između Snježnika i Lazačke Glavice. U početku ona vodi kroz klekovinu bora, a zatim ulazi u bukovu šumu. Za pola sata stiže se do cilja.

SNIJEG U LIPNJU

Zanimljivo je da se uz Frankopanski put, u ponikvama i šumskim klancima, može pronaći snijeg i do početka mjeseca lipnja. To podsjeća na nevolje i strahote kojima su se putnici ovdje morali nositi i boriti zimi, daleko od naselja, u dubokoj šumi.

Srebrna vrata na Snježniku

I kad smo već kod snijega spomenimo neposredno uz "Srebrna vrata" duboku snježnu jamu (ledenicu) s vječnim snijegom. Dobro je pogledajte, ali se, za svaki slučaj, nemojte puno naginjati.

Nedavno je taj predio, na sreću, ušao u sastav NP

VRATIT ĆU SE ...

"Nakon dugog niza godina vratio sam se na Samarske i Bijele stijene iz tuđine, da u domovini okrijepim dušu i obnovim uspomene iz dačkih dana, Doveo sam sedmogodišnjeg sina u nadi da će mu posjet ovim draguljima prirode usaditi iskru ljubavi prema domovini, koju su mu otac i majka napustili. Prizor Ratkovog skloništa je mom sinu bio dokaz da su one priče o kućici u stijeni nad provalijom bile istinite. Kaže, da sada zna, da mu tata ne laže! - Žao mi je da nisam mogao pomoći kod izgradnje (obnovljenog) skloništa. Vratit ćemo se opet! (28.7.1984. Srećko i Tomislav Kereković iz Philadelphije, USA)"

Ovo je zapis iz Ratkovog skloništa, koji je Ismet Baljić - Puba izabrao među najdojmljivijim za svoj članak o Samarskim stijenama u jubilarnoj "Velebitovoj" knjizi.

Tih dana, kad je Puba pisao svoj članak, Srećko je u bolnici u Philadelphiji vodio svoju posljednju životnu bitku i na samrti, jedva čujnim glasom, supruzi povjerio svoju želju: da dio njegova pepela bude prosut na Medvedgradu, a dio na Samarskim stijenama. Njegova supruga, a niti mi koji smo ga poznavali, nismo se toj želji začudili. Srećko je već kao pučkoškolac sa starijim bratom, a zatim sam ili s "Velebitom", pohodio najprije Medvednicu, zatim ostale hrvatske planine, Bijele i Samarske stijene ponajviše, i to gotovo hodočasničkim žarom. Kad se iselio u Ameriku, tamo je organizirao Hrvate i s njima išao po tamošnjim planinama, uvijek evocirajući svoje posjete našim gorama. Kad god bi došao u Hrvatsku i koliko god bio umoran od puta, smjesta bi odlazio na Jelačićev trg i pred katedralu, kao u poklonstvo, a sljedećeg jutra bezuvjetno na Medvedgrad i Sljeme. A kad god je iole stigao, hodočastio bi na Bijele ili Samarske stijene.

Kada je urna s njegovim zemnim ostacima dovezena na vječni počinak u Zagreb, ustanovili smo da je pravno i tehnički nemoguće udovoljiti njegovoj posljednjoj želji. Netko se sjetio da bismo mogli neki njemu drag predmet položiti na Samar-

"Risnjak", što obećava da će put biti sačuvan kao spomenik graditeljske baštine. Dobro je da nije dosad završio pod gusjenicama bagera ili pod kotačima traktora kao zgodna vlaka za izvlačenje trupaca.

skim stijenama. Drugi je iznio misao da to budu njegove planinarske cipele. Tako su iz Amerike stigle te cipele, a mi smo dali gravirati malu spomen-ploču s njegovim imenom.

Da ne ostavimo cipele vremenu na milost i nemilost, nakanili smo ih uzidati na neku stijenu, odakle će on simbolički promatrati svoje drage Stijene. Smatrali smo da je on to potpuno zaslužio svojom ljubavlju prema domovini, godinama borbe u tuđini za ostvarenje njezine slobode, lobiranjem i širenjem istine o Hrvatskoj.

Četvrtog lipnja ove godine Srećko se vratio na Samarske stijene kako je to obećao prije mnogo godina. Njegove stope ostaju tamo zauvijek.

Veterani "Velebita"

MALA PRIČA S VELIKOG VELEBITA

MILJENKO PAVEŠIĆ, Rijeka

*Velebit je biser i čudo
našega gorskog svijeta!
Slika s Velebita je izraz
štovanja ljepote, radost
onome tko je šalje i tko
je prima.*

Budakovo brdo (1317 m). Ne znam što je ljepše - planinska trava poput prostirača na kojem ležimo i odmaramo se, očaravajući vidici, azurno plava boja neba ili nježan lahor velebitskog vjetra koji nas miluje i rashlađuje. Odmaramo se i željeli bismo tu ostati dugo, dugo, i uživati u ozračju najljepše planine drage nam Domovine.

Sa sjetom se sjećam boljih vremena na Velebitu. Njegove su ljepote ostale, ali takve tišine i pustoši nekoć nije bilo. Eto, od Alana dovde ni žive duše, niti čovjeka, niti blaga. Pa i ptice nekako su rijetke.

U sjećanju mi odzvanja zvuk zvona i klepetuša, dozivanje pastira, krik jastreba štekavca, skok prestrašenog zeca, trk srne.

Tišina i samo pusta tišina.

Sjećanjem mi prolaze priče pradjeda mi Jakova iz zaseka Slavice u Gorskom kotaru. Bio sam premlad da bih ih zapisao, a što li je tu svega bilo o šumi, planini, vucima, medvjedima, a o strašnim čarobnim silama da i ne govorim. Što je sve tek ispričao pored vatre kod šumskih koliba poslije cjelodnevnog mukotrpnog rada! Dogurao je do stote godine života radeći u šumama Slavonije, Rumunjske i rodnog mu Gorskog kotara u vrijeme Ka und Ka monarhije. Što li bi on danas rekao za tu gluhu i pustu planinu i šumu?

Iz sanjarenja me prene Hrvoje. Počeo je pričati o biranju nekadašnjih pandura u Gospiću. Slušajući početak priče pomislim da je riječ o stvarnom događaju. Uskoro shvatih da to neće biti baš tako.

Općinsko poglavarstvo u Gospiću raspisalo je natječaj za izbor novog pandura. Saznao za to Dane pa i on podnio molbu, koju mu je napisao susjed Mane. Nažalost, Dane biva odbijen. Nije zadovoljio jedini uvjet natječaja - pismenost.

Skupi Dane nešto novaca i ode u Ameriku.

Zaustavi se u šumovitoj Montani. Tu je Dane bio na svom terenu. Prirodno bistar, snažan i marljiv, s dragocjenim iskustvom velebitskog drvosječe. Stane Dane dobro zarađivati. Zarađene novce uloži u samarice, pa posao, i zarada još bolje krenu. Slijedi izgradnja pilane potočare, zatim parna pilana i tako redom, sve bolje i uspješnije. Postane Dane pravi businessman!

Pročulo se u Gospiću dokle je Dane dogurao. Dode to i do ušiju općinskih čelnika, a zna se, općinska je blagajna uvijek prazna. Eto lijepe prilike da se pokuša malo napuniti.

Odluče da pošalju Dani u Ameriku izaslanstvo s molbom za pomoć.

Što odlučiše to i uradiše. Dane ih lijepo primi u svome uredu, počasti ih, slatko porazgovaraju, a onda ih Dane upita:

- Zašto ste krenuli do mene na tako dalek put?

- Dane, sreća naša, došli smo te zamoliti za pomoć kako bismo u našem i tvom Gospiću sagradili vodovod i nogostup.

- Nema problema, kako ja ne bih pomogao svoj Gospić. Luce reče on svojoj sekretarici - napiši ček na milijun dolara!

Luca napiše ček i stavi ga na stol pred Danu. Dane otvori jastučić za pečate, pritisne palac i njime se potpiše na čeku. Članovi delegacije od zaprepaštenja otvoriše usta i razrogačiše oči, a jedan reče:

- Ajme Dane, što bi ti bio da imaš škole?

- Pandur u Gospiću, odgovori Dane.

Budakovim brdom prolomi se smijeh poput ljetne grmljavine i razbije onu tišinu u kojoj sam onako sjetno budan snivao.

Ajde, pokret, idemo, dalje zaurla vođa puta.

RUŽICA

ZVONKO TRDIĆ, Ogulin

Kada čovjek nastoji opisati čaroliju Bijelih i Samarskih stijena u Gorskom kotaru, shvati da mu je rječnik presiromašan za dostojan prikaz toga veličanstvenog djela prirode. Fantastični oblici kamena, nastali dugotrajnom erozijom, optočeni gorskim raslinjem, praznik su za oči i dušu. Često boravim u ovim stranama i uvijek se s radošću vraćam, kao da mi je to prvi puta.

Već četiri godine, nakon pozdrava dežurnom u planinarskom domu na Bijelim stijenama, postavljam jedno te isto pitanje: "Je li dolazila Ružica?" Svaki puta strahujem od odgovora. Protječe četvrta godina kako dobivam samo potvrdne odgovore. Ružica je stalan gost u domu na Bijelim i skloništu na Samarskim stijenama. Iako je nekima već pomalo dosadna, većina planinara joj se iskreno rađuje.

Ružica je lisica, koja se toliko privikla na društvo planinara da bez straha prilazi i često iz ruke uzima pruženu joj hranu. Potisnula je urođen oprez te marljivo skuplja lako stečenu "lovinu". Pošto se najede, viškove zakopa u podnožju okolnih stijena. Knjige dojmova su pune zapisa o susretu s lisicom. Vrijedni članovi HPD "Kapela" iz Zagreba, koji se brinu o planinarskom domu na Bijelim stijenama, rado pričaju o svome druženju s Ružicom. Netko je

među njima uočio da lisičine oči bojom sliče očima jedne njihove kolegice, po kojoj su joj nadjenuli ime.

Usput, treba pohvaliti primjeran odnos članova HPD "Kapela" prema prirodi i okolišu na Bijelim stijenama.

Ružica je svakako razlog više mojim čestim odlascima na Bijele stijene. Nadam se da joj njena smjelost neće doći glave. Ona, čini se, osjeća da u njenu postojbinu dolaze samo istinski štovatelji prirode. I ja želim u to vjerovati.

PRILOG ČASOPISA

**HRVATSKI
PLANINAR**

br. 7-8/2000.

**PLANINARSKKE KUĆE
U HRVATSKOJ**

**HRVATSKI PLANINARSKI
ADRESAR**

uredio
ALAN ČAPLAR

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Kozarčeva 22, Zagreb

PLANINARSKKE KUĆE U HRVATSKOJ

Popis planinarskih domova, kuća, skloništa i ostalih objekata

Planinarima i izletnicima na usluzi je preko stotinu planinarskih kuća širom Hrvatske. Planinarske kuće imaju razne nazive: dom, kuća, sklonište, koliba i slično, no katkad sam naziv ne jamči ono što se u kući očekuje, pa tako ima kuća koje zaslužuju naziv doma, a ima i domova koji posjetitelju ne pružaju niti sklonište i kuća koje su ustvari skloništa.

Unutar popisa koji slijedi naziv doma pridijeljen je objektima koji su vikendom ili stalno otvoreni i koji pružaju mogućnost noćenja i prehrane. Planinarske kuće su objekti otvoreni samo povremeno ili po dogovoru s upravljačem. Naziv planinarskog skloništa imaju oni objekti koji nisu zaključani i u kojima se može zanočiti bez najave. Za noćenje u pl. skloništima treba sa sobom ponijeti spavaću vreću.

Većinom planinarskih kuća upravljaju planinarska društva, a neke su kuće u privatnom vlasništvu i primaju planinare pod istim ili sličnim uvjetima. U svim planinarskim kućama u Hrvatskoj, uz predočenje planinarske iskaznice, planinari imaju 50% popusta na cijenu noćenja. Uz te kuće, u planinama ima i drugih, najčešće ugostiteljskih i hotelskih objekata, koji ne daju popust planinarima i ne nose naziv planinarska kuća, nego dom, izletišta, hotel i slično. U svim planinarskim objektima važi jedinstven kućni red, kojeg se moraju pridržavati svi posjetitelji i domari ili dežurni planinari.

LEGENDA

- A - tip, naziv i smještaj objekta
- B - nadmorska visina
- C - broj ležajeva
- D - otvorenost objekta
 - st - stalno
 - sk - otvoreno sklonište
 - sn - subotom i nedjeljom
 - pd - po dogovoru
 - zt - zatvoreno
- E - opskrbljenost objekta
 - st - stalno
 - dj - djelomično
 - ne - neopskrbljeno
- F - upravljač
- G - telefon za informacije
- H - tko daje informacije

SLAVONIJA

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. dom na Omanovcu	652	-	zt	ne	»Psunj«, Pakrac	-	-
Pl. dom pod Petrovim vrhom	547	50	st	st	»Petrov vrh«, Daruvar	043/333-915	dom
Dom »Lapjak« kod Velike	335	55	st	st	»Sokolovac«, Požega	-	-
Pl. kuća »Jezerce«, Nevoljaš	725	-	pd	dj	Stanica GSS Požega	034/273-989	Tomislav Sablek
Pl. kuća »Trišnjica«	640	10	pd	ne	»Sokolovac«, Požega	034/271-062	Mato Lukačević
Pl. dom na Jankovcu	475	-	ne	ne	»Bršljan-Jankovac«, Os	031/272083	Antun Pucek
Pl. dom »Gjuro Pilar«, Dilj	169	30	st	st	»Dilj-gora«, Sl. Brod	035/265-439	Mijo Šoš
Pl. kuća »Trnjani«, Dilj	200	-	pd	ne	»Tikvica«, Županja	032/833-351	Berislav Tkalec
Pl. kuća »Borovik« kod Đakova	155	-	pd	ne	»Đakovo«, Đakovo	031/813-420	Miro Lay

BILOGORA I MOSLAVAČKA GORA

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. kuća »Rudi Jurić« na Pesku	295	-	pd	ne	»Bilo«, Koprivnica	048/821-298	Milivoj Kovačić
Dom na Kamenitovcu	242	22	st	st	»Bilogora« i »Jelen«, Bj.	043/855-105	dom
Pl. kuća u Moslavačkoj Slatini	170	50	pd	ne	»Jelengrad«, Kutina	044/630-751	Ivica Mataić
Pl. kuća u Kutinici	170	25	pd	ne	»Yeti«, Kutina	044/606-226	Slavko Lupoglavac

HRVATSKO ZAGORJE

A	B	C	D	E	F	G	H
Dom »Kalnik«	480	35	st	st	»Kalnik«, Križevci	048/857-003	dom
Pl. kuća »Vagon«, Gabrovnica	220	2	pd	ne	»Dugi vrh«, Varaždin	-	-
Pl. dom pod Grebengradom	400	40	sn	dj	»Grebengrad«, N. Marof	099/432-207	domar
Pl. dom »Lujčekova hiža«, Ham	434	20	sn	dj	»Milengrad«, Budinščina	049/625-123	Ljubica Ričko

Pl. dom »J. Pasarić«, Ivanščica	1054	40	sn	pd	»Ivančica«, Ivanec	049/460-080	Drago Hanžek
						099/432-609	HPD »Ivanščica«
Pl. kuća na Majeru	591	18	pd	dj	»Oštrc«, Zlatar	049/466-303	Zlatan Rogina
Pl. dom »Ravna gora«	660	30	sn	st	»Ravna gora«, Varaždin	042/705-250	Tomo Čizić
						042/701-077	Drago Žerjavić
Pl. dom »Pusti duh«, R. gora	672	22	sn	dj	»Trakošćan«, Lepoglava	042/791-803	Damir Kužir
Pl. dom »Strahinjščica«	618	32	pd	dj	»Strahinjščica«, Krapina	049/371-314	Jeronim Ferček
						091/371-314	""
Pl. kuća »Kuna gora«	350	20	pd	dj	»Kuna gora«, Pregrada	049/376-030	Božo Cobović
						049/377-496	Ivan Kuster
Pl. kuća »Cesargrad«	460	7	sn	dj	»Cesargrad«, Klanjec	049/550-260	Miroslav Čukac, HEP

MEDVEDNICA

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. kuća »Kameni Svati«	480	8	nd	dj	»Susedgrad«, Podsused	-	-
Pl. dom na Glavici	420	50	sn	st	Pl. savez Zagreba	099/547-723	Klara Karlović
Pl. dom »Risnjak«	700	12	sn	st	»Risnjak«, Zagreb	01/48-49-222	Josip Bosnić
Dom »Gračar«	864	32	st	st	»Gračar«, Zagreb	01/45-55-844	dom
						01/45-55-374	javna govornica
Kuća »Lugareva kućica«	530	-	st	st	ugostitelj Stjepan Škrlec	01/45-54-589	kuća
Kuća »Brestovac«	850	-	st	dj	obitelj Đurdek	01/37-60-294	Zvonko Đurdek
						099/554-322	""
Dom »Runolist«	830	70	st	st	»Runolist«, Zagreb	01/45-52-446	dom
Dom »I. Pačkovski«, Puntij.	957	35	st	st	»Zagreb Matica«, Zg.	01/45-80-384	dom
Pl. kuća »Risova jazbina«	1000	-	zt	ne	»Ina-Naftaplin«, Zagreb	-	-
Pl. kuća »Hunjka«	853	-	pd	dj	»Zanatlija«, Zagreb	-	-
Kuća na Goršćici	738	-	sn	dj	ugostitelj Jura Čorak	-	-
Pl. kuća »Lojzekov izvor«	400	-	pd	ne	»Stubičan«, D. Stubica	049/289-122	g. Sinković
Pl. dom »Lipa« na Rogu	700	16	sn	st	»Lipa«, Sesvete	01/20-01-315	Ivan Horvat
Pl. kuća na Grohotu	474	-	pd	ne	»Blagus«, Blaguša	01/20-55-948	Ivan Levak
Pl. kuća na Kladešćici	460	-	pd	ne	»Zelina«, Zelina	01/20-60-810	Mladen Houška

SAMOBORSKO GORJE

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. dom »M. Plotnikov«, Okić	411	14	sn	dj	»M. Plotnikov«, Sam.	01/33-61-758	Stjepan Jandrečić
Lovački dom »Srndać«, Poljanice	-	sn	st		L.d. »Srndać«, Samobor	01/62-93-051	Branko Jagunić
						099/504-851	""
Pl. dom »Željezničar«, Oštrc	691	14	sn	dj	»Željezničar«, Zagreb	01/33-79-124	Miljenko Matijević
						098/221-973	""
Pl. dom na Velikom Dolu	530	27	sn	st	»Japetić«, Samobor	01/33-60-636	Daniel Kalaica
Gostionica Šoićeva kuća	385	-	st	st	»Japetić«, Samobor	01/33-84-164	Vladimir Grubišić
Dom »Japetić« na Žitnici	832	56	sn	st	»Jastrebarsko«	01/62-82-349	Ruža Novosel
						01/62-82-717	Dražen Lovreček
Pl. dom »Gostinjac Sv. Bernarda«	690	30	sn	dj	Bratovšt. Sv. Bernarda	01/33-63-835	Josip Blažević
						01/33-75-138	Dubravka Glasnović
Pl.-skautska kuća »Koretić«	350	35	pd	dj	»Scout«, Samobor	098/310-808	Srećko Bošković
						01/33-66-787	Marijan Mužak
Eko-selo kod Koretića	350	-	sn	dj	Željko Malovanović	01/33-87-471	Željko Malovanović

ŽUMBERAČKA GORA I POKUPLJE

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. kuća na Vodicama	830	20	pd	pd	»Dubovac«, Karlovac	047/611-612	Ivan Pernar
Pl. dom »B. Farkaš«, Sekulići	700	30	sn	dj	»Trešnjevka-Monter«	01/65-22-984	Ljerkica Farkaš
						047/754-008	dom
Pl. kuća »Z. Plevnik«, Kalvarija	190	5	pd	pd	»Dubovac«, Karlovac	047/611-612	Ivan Pernar
Pl. kuća »Mt. Zadobarje«	130	10	pd	ne	»Martinišćak«, Karlovac	047/621-617	Antun Petrekanić
						098/700-224	""

GORSKI KOTAR

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. dom »Sušak« na Planku	1111	70	st	st	ŠRD »Sušak«, Rijeka	051/230-908	dom
Pl. kuća na Snježniku	1490	14	sn	dj	»Platak«, Rijeka	051/516-597	Branko Škrobonja
»Schlosserov dom«, Risnjak	1418	55	pd	dj	NP »Risnjak«	051/836-133	Uprava NP
Pl. kuća u Frbežarima	825	16	pd	ne	»Kamenjak«, Rijeka	051/445-226	Ivica Rihter
Pl. sklonište »Bitorajka«, Bitoraj	1303	10	sk	ne	»Bitoraj«, Zagreb	-	-
Pl. kuća na Javorovoj kosi	1000	10	pd	ne	»Višnjevica«, R. Gora	051/818-754	Blažica Sveticki
						051/818-477	Anto Breljak
Pl. kuća »Lokanda«, Viševica	963	20	pd	ne	»Višnjevica«, R. Gora	051/818-754	Blažica Sveticki
						051/818-477	Anto Breljak
Pl. dom »Bijele stijene« u Tuku	875	52	st	dj	»Bijele stijene«, Mrk.	051/833-603	Mario Bandić
Pl. kuća u Begovom Razdolju	1078	20	pd	dj	obitelj Mance, Beg. Raz.	051/833-072	obitelj Mance
Pl. kuća na Janjčarici	1236	12	zk	ne	»Bijele stijene«, Mrk.	051/833-248	Stanislav Horaček
Pl. skl. »J. Mihelčić«, Bjelolasica	1460	16	sk	ne	»Vihor«, Zagreb	01/37-02-546	Zvonko Kren
					»Kapela«, Zagreb		
»Ratkovo pl. sklonište«, Sam. st.	1200	10	sk	ne	»Velebit«, Zagreb	01/48-51-670	»Velebit« (navečer)
Pl. kuća (i skl.) na Bijelim st.	1300	40	pd	ne	»Kapela«, Zagreb	01/37-02-546	Zvonko Kren
Sklonište »Zelena kuća«, KPP	750	12	sk	ne	»Vihor«, Zagreb	01/37-02-546	Zvonko Kren
					»Kapela«, Zagreb		
Pl. sklonište u Krivom Putu	820	20	pd	ne	»Zavižan«, Senj	053/616-826	Vlado Prpić
Pl. kuća i skl. u Viništu	300	16	pd	ne	»Vihor«, Zagreb	01/37-02-546	Zvonko Kren
					»Kapela«, Zagreb		
Kuća »Vagabund«, Ravno	868	26	pd	st	Vladimir Savić	051/248-708	Vladimir Savić
						099/479-144	»
Pl. dom »Klek«	1000	50	sn	dj	»Klek«, Ogulin	047/522-384	Miljenko Pavešić
						047/531-206	Franjo Petrušić
						099/442-087	dom
Pl. sklonište na Stošcu	800	1	st	ne	Mijo Stipetić, Ogulin	047/522-120	Mijo Stipetić

ISTRA, KVARNER I PRIMORJE

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. kuća »Sv. Gaudent«, Lošinj	274	-	pd	pd	»Osorčica«, M. Lošinj	051/232-683	Bolto Gaberšek
						051/237-244	Miro Kovačević
Pl. skl. »Kurin« u Vinodolu	830	16	sk	ne	»Strilež«, Crikvenica	051/781-862	Stanko Jurdana
Pl. dom na Hahličima	1097	10	sn	dj	»Kamenjak«, Rijeka	051/513-873	Klaudijo Tammaro
						051/331-212	HPD »Kamenjak«
						051/230-134	Davor Šupak
Pl. dom »Poklon«, Učka	922	14	sn	dj	»Opatija«, Opatija	051/712-785	Marica Tomaško
Pansion »Učka« na Poklonu	922	10	st	st	pansion i restoran	051/299-082	pansion
Pl. kuća »Korita« na Čičariji	1010	20	sn	pd	»Glas Istre«, Pula	052/214-433	Dubravko Marković
Kuća u Račjoj Vasi, Čičarija	650	10	pd	dj	obitelj Živković		
Pl. kuća na Žbevnici	851	-	pd	dj	»Planik«, Buje	052/74-003	»Planik«
							(četvrtkom navečer)

VELEBIT

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. kuća u Sijasetskoj dragi	400	6	pd	ne	»Zavižan«, Senj	053/882-296	Mladen Atanasić
Pl. kuća u Oltarima	940	30	sk	ne	»Sisak«, Sisak	044/536-138	Mijo Štrk
						(ključ kod Nike Markovića)	
Pl. dom »Zavižan«	1594	28	st	st	HPS, Zagreb	053/610-200	dom
						053/610-210	javna govornica
Pl. sklonište »Rossijeva koliba«	1580	10	sk	ne	HPS, Zagreb	01/48-24-142	HPS
Pl. kuća na Alanu	1305	40	pd	dj	HPS, Zagreb	099/504-411	mobitel u domu
						01/48-24-142	HPS
Pl. sklonište na V. Lubenovcu	1265	20	sk	ne	»Stanko Kempny«	01/614-00-16	Tomislav Pavlin

O svim promjenama i
netočnostima podataka
društva ili upravljači
trebaju obavijestiti
Hrvatski planinarski savez,
tel/fax. 01/48-24-142 ili
tel. 01/48-23-624,
i urednika Inernet-stranica
HPS Alana Čaplara,
tel. 01/66-88-512 ili
091/51-41-740.

Točnost i potpunost podata-
ka ovisi o brizi upravljača
za redovito ažuriranje.

Planinarski dom na Zavižanu - najviši u Hrvatskoj

Pl. kuća »Careva kuća«	1180	15	zt	ne	»Gromovača«, Otočac	053/772-298	Ante Plavčić
Pl. kuća »M. Hirtz«, Jablanac	20	40	pd	ne	»MIV«, Varaždin	053/887-323	dom
						042/231-764	Milan Turkalj
Kuća u Donjem Kosinju	500	20	pd	dj	obitelj Vukelić	099/453-564	obitelj Vukelić
Pl. sklonište u Radlovcu	950	12	sk	ne	HPS, Zagreb	01/48-24-142	HPS
Pl. sklonište u Kuginoj kući	1180	10	sk	ne	»Visočica«, Gospić	053/574-065	Tomislav Čanić
Pl. dom u Ravnom Dabru	723	40	pd	dj	»Industrogradnja«	053/633-016	Mile Prpić
						01/684-123	Franko Čuvalo
Hotel »Velebno« u Oštarijama	927	120	st	st	HIZ »Zagreb«	053/674-001	recepција
Pl. sklonište u Javorovcu	710	8	sk	ne	»Zagreb-Matica«	01/36-37-817	Edo Hadžiselimović
Pl. sklonište u Šugarskoj duli	1212	-	sk	ne	»INA-Naftaplin«	-	-
Pl. sklonište »Tatekova koliba«	960	10	st	ne	»Paklenica«, Zadar	023/334-263	Slavko Tomerlin
Pl. sklonište na Zavrati	750	10	sk	ne	»Paklenica«, Zadar	023/213-792	Valter Morović
Pl. sklonište na Strugama	(u obnovi)				»Paklenica«, Zadar	023/213-792	Valter Morović
Pl. dom u Paklenici	480	40	sn	dj	»Paklenica«, Zadar	023/213-792	Valter Morović
Pl. skl. na Ivinim vodicama	1250	-	sk	ne	»Paklenica«, Zadar	023/213-792	Valter Morović

DALMACIJA

A	B	C	D	E	F	G	H
Pl. kuća na Brezovcu, Dinara	1050	12	zt	ne	»Dinara«, Knin	023/561-753	Andrija Kaliger
						023/340-170	Ive Marić
Pl. kuća na Kamešnici	700	20	pd	ne	»Kamešnica«, Otok	021/834-080	Ante Katić
Pl. kuća »Čičo« na Trtru	220		pd	dj	»Orlovača«, Šibenik	-	-
Pl. kuća »Česmina«, Malačka	520	20	pd	ne	PK »Split«, Split	098/361-698	Mladen Japirko
						021/224-260	Božo Beram
Pl. dom »Malačka«	480	15	zt	ne	»Malačka«, D. Kaštela	021/230-549	
Pl. kuća pod Koludrom	325	8	pd	pd	»A. Bedalov«, K.Kamb.	021/220-543	Ivan Bedalov
						021/221-402	Josip Pejša
Pl. sklonište »Orlovo gnijezdo«	589	-	sk	ne	»A. Bedalov«, K.Kamb.	021/220-543	Ivan Bedalov
Pl. dom »Putalj«	460	70	st	st	»Kozjak«, K. Sućurac	021/224-774	»Kozjak« (navečer)
Pl. kuća »Lugarnica«, Mosor	870	16	pd	ne	»Mosor«, Split	021/878-056	Špiro Gruica
Pl. dom »U. Girometta«	900	50	sn	st	»Mosor«, Split	021/878-056	Špiro Gruica
Pl. sklonište »Imber«	650	-	sk	ne	»Imber«, Omiš	-	-
Pl. kuća »S. Ravlič«, Biokovo	1467	12	sn	dj	»Biokovo«, Makarska	021/616-455	HPD »Biokovo«
Dom pod Vošcem, Biokovo	10	sn	st	dj	poduzeće »Mornar«, Mak.	021/615-422	»Mornar«
Pl. kuća pod Sv. Jurom	1594	22	pd	ne	»Biokovo«, Makarska	021/616-455	HPD »Biokovo«
Pl. kuća »Podglogovnik«	863	-	pd	ne	»Biokovo«, Makarska	021/616-455	HPD »Biokovo«
Pl. kuća u Kuni na Sniježnici	650	10	pd	ne	»Dubrovnik«	020/412-549	Mirjana Karaman

ADRESAR HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ, Kozarčeva 22, 10000 Zagreb;
tel. 01/48-23-624; tel/fax: 01/48-24-142; Cronet: 098/283-709;
e-mail: hps@zg.tel.hr; www: http://pubwww.srce.hr/hps

PREDSJEDNIK: **prof. dr. Hrvoje Kraljević**
DOPREDSJEDNIK: **Nikola Aleksić (preminuo 3. 4. 2000.)**
PREDSJEDNIK IZVRŠNOG ODBORA: **Franjo Novosel**
TAJNIK: **Darko Berljak**
UREDNIK »HRVATSKOG PLANINARA«: **prof. dr. Željko Poljak**

SKUPŠTINA: sve udružene članice

GLAVNI ODBOR: predsjednik i dopredsjednik, Izvršni odbor, pročelnici komisija, županijski i gradski savezi: 1 predstavnik do 1000 članova, 2 predstavnika do 2000 članova i dalje na svakih 2000 članova 1 predstavnik

IZVRŠNI ODBOR: **Franjo Novosel, Ana Bakšić, Boris Bjedov, Dubravko Butala, Darko Domišljanović, Goran Gabrić, Bernard Margitić, Vladimir Novak, Vladimir Sor, Željko Šipek, Vlado Šulentić**

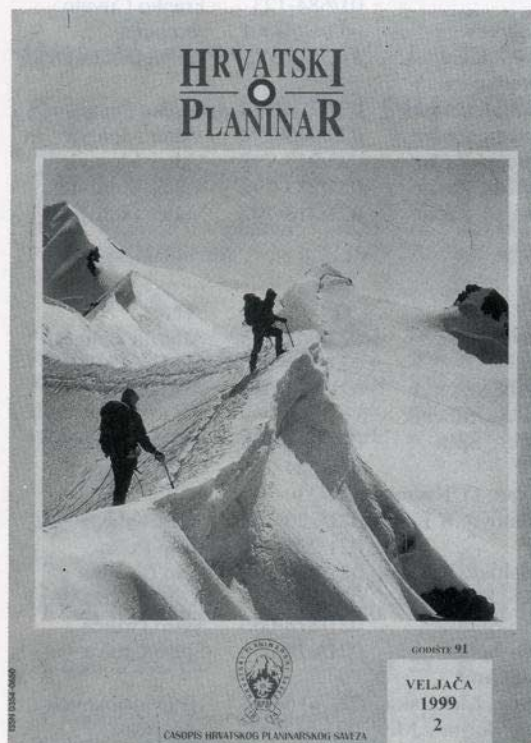
KOMISIJE HPS I NJIHOVI PROČELNICI:

GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA:	Borislav Aleraj
VODIČI:	Darko Luš
SPELEOLOGIJA:	Ana Bakšić
ALPINIZAM:	Igor Cindrić
ŠPORTSKO PENJANJE:	Dario Perhat
ORIJENTACIJA:	Ivan Hapač
PLANINARSKO SKIJANJE:	Branko Šeparović
ZAŠTITA PRIRODE:	Slavko Ferina
GOSPODARSKA KOMISIJA:	Luka Adamović
PLANINARSKI PUTEVI:	Tomislav Pavlin
PROMIDŽBA I IZDAVAŠTVO:	Alan Čaplar
ŠKOLOVANJE KADROVA:	Vladimir Sor
ODLIKOVANJA:	Milivoj Rihtarić
POVIJEST PLANINARSTVA:	Matija Mlinac
STATUTARNA, KADROVSKA I NORMATIVNA DJELATNOST:	Veljko Vlahović

UDRUŽENE ČLANICE HPS:

Županijskih i gradskih saveza:	9
Stanica Gorske službe spašavanja:	3
Planinarskih društava i klubova:	163
UKUPNO udruženih članica:	175

URED HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA
radi svakog radnog dana od 8 do 14 sati,
ponedjeljkom do 19 sati.

HRVATSKI PLANINARSKI ADRESAR

Popis udruženih članica Hrvatskog planinarskog saveza

Županijski i gradski planinarski savezi

PS Zagreba
PS Koprivničko-križevačke županije
PS Krapinsko-zagorske županije
PS Međimurske županije
PS Primorsko-goranske županije
PS Splitsko-dalmatinske županije
PS Varaždinske županije
Savez planinara Ličko-senjske županije
Slavonski planinarski savez

Ribnjak 2, 10000 Zagreb, tel. 01/48-18-551
Križevačka 9a, 48000 Koprivnica
Magistratska 10, 49000 Krapina
Strossmayerova 9, 40000 Čakovec
Korzo 40/I, 51000 Rijeka
Tončičeva 1, 21000 Split
Bana Jelačića 2, 42000 Varaždin
Budačka 24, 53000 Gospić
S. Radića 14, 31000 Osijek

Stanice Gorske službe spašavanja

Stanica GSS Karlovac
Stanica GSS Samobor
Stanica GSS Split

47000 Karlovac
10430 Samobor
21000 Split

Planinarska društva i klubovi

BABINO POLJE NA MLJETU (20225)

»Planika« Zabrije bb

Ante Aljinović 020/745-028

BELIŠĆE (31551)

»Belišće« pp 37

Stjepan Savić 031/664-764

BELEC (49254)

»Belec-grad« Belec bb

Stjepan Hanžek 049/460-070

BJELOVAR (43000)

»Bilogora« pp 2

Duro Gustović 043/231-025

»Bjelovar«, OK pp 89

- -

BRELA (21322)

»Pozjata« Dražen Medić, Bartola Kašića 46

021/618-783

BROD MORAVICE (51312)

»Vršak« Gornji kuti 10 a

Josip Štajduhar 053/817-156

BUDINŠČINA (49284)

»Milengrad« pp 11

Zvonimir Zozoli 049/459-327

CRIKVENICA (51260)

»Strilež« Prim. dr. Stanko Jurdana, Pavla Radića 33/IV

051/781-862

ČAKOVEC (40000)

»Železna gora« Lavoslava Ružićke 8

Franjo Marciuš 040/813-847

»Extrem«, PK pp 185, Športska 2

Velimir Mačković 040/813-475 i 811-176

»Međimurje« Trg kralja Tomislava 15, pp 132

g. Bistrovic 040/815-063 i 812-319

ČAVOGlave (22322)

»Sveti Ilija« Ružić, Čavoglave

- -

DARUVAR (43500)

»Petrov vrh« pp 27

Slavko Sohr 043/31-488 / 52

DELNICE (51300)

»Petehovec« -

Nino Mihelčić 051/812-594

»Ris«, POK Stjepana Radića 1

- -

DONJA STUBICA (49240)

»Stubičan« Autoškola, Kolodvorska 16

g. Sinković 049/289-122

DRNIŠ (22320)

»Promina« Trg A. Kačića Miošića 2

Petar Bukarica 022/887-617

DUBROVNIK (20000)

»Dubrovnik« pp 102

Franica Krile 020/425-791

DUGA RESA (47250)			
»Vinica«	Mrežnička obala 8, pp 18	Antun Goldašić	047/83-331
ĐAKOVO (31400)			
»Đakovo«	Miroslav Lay, Đakovo, Ul. A. Starčevića 53		031/813-420
DURĐENOVAC (34511)			
»Sunovrat«	Kardinala A. Stepinca 2	-	-
FERIČANCI (34512)			
»Sokol«	Trg M. Gupca 9	Zlatko Brkić	034/723-018
GEROVO (51304)			
»Jelenc«	Kupnički vrh 1	-	-
GLINA (44400)			
»Pogledić«	Srednja škola, Frankopanska 30	Ljubica Šelimber	044/882-555
GOSPIĆ (53000)			
»Visočica«	pp 1	Ana Lemić	053/572-001
»Šime«	Miroslava Kraljevića bb	Tomislav Čanić	053/574-065
»Željezničar«	Bilajska 165	Tomislav Čanić	053/574-065
IMOTSKI (21260)			
»Imotski«	Josip Vukosav, Petra Vrdoljaka 17b	021/842-932	
IVANEC (42240)			
»Ivančica«	pp 40	Cvjetko Šošarić	049/466-665; 099/488-730
JABLANOVEC (10241)			
»Kameni Svati«	Krapinska 14	g. Mikuš	01/422-408
JASTREBARSKO (10450)			
»Jastrebarsko«	pp 20	Dražen Lovreček	01/832-713 i 62-82-717
»Jelen«, POK HV	Zrinskih i Frankopana 13	Željko Klinčarov	01/37-86-839
JELENJE (51218)			
»Obruč«	Potkilavac 85	-	-
KAMANJE (47282)			
»Vrlovka«	Kamanje bb	-	-
KARLOVAC (47000)			
»Dubovac«	Strossmayerov trg 2	telefon u društvu	047/612-123
»Martinšćak«	pp 33, P. Vranjanyca 2	Antun Petrekanić	047/611-617
KASTAV (51215)			
»Kastav«	pp 3	Damir Spinčić	051/211-892 i 224-203
KAŠTEL KAMBELOVAC (21214)			
»Ante Bedalov«	Brce 31, pp 5	Josip Pejša	021/221-402
KAŠTEL SUČURAC (21212)			
»Kozjak«	pp 52	Ante Dadić	021/225-511
KAŠTEL STARI (21216)			
»Malačka-Donja Kaštela«, pp 61, Obala kralja Tomislava 55, Ivica Plazonić			021/230-574
KLANA (51217)			
»Pliš«,	Klana 33	Boris Križan	051/808-606
KLANJEC (49290)			
»Cesargrad«	M. Gupca 3	Marijan Pleško	049/50-413 i 50-300
KNIN (23400)			
»Dinara«	Svačićeva 22	-	-
KONJŠČINA (49282)			
»Gradina«	pp 2	Alojz Kranjec	049/465-122/122 i 465-036
KOPRIVNICA (48000)			
»Bilo«	pp 45	dr. Milivoj Kovačić	048/821-298
»Pevec«	pp 118	Dubravka Kardaš	048/831-502
KRAPINA (49000)			
»Strahinjčica«	Magistratska ul. 10	Jeronim Ferček	049/371-314
KRASNO POLJE (53274)			
»Rajinac«	Krasno bb	-	-
KRIŽEVCI (48260)			
»Kalnik«	Ivanka Krofi, S.Rubido 5		048/712-697

KUTINA (44320)			
»Jelengrad«	Hrvatskih branitelja 6	Ladislav Jurinjak	044/679-059
»Yeti«	Husein (kod Lupoglavac), P. Zrinskog 85; Željko Tomac	044/683-913	
LABIN (52220)			
»Skitaci«	Kalić 2	-	-
LEPOGLAVA (42250)			
»Pusti duh«	Hrvatskih pavlina 12	Damir Kužir	042/791-803
LIPIK (34551)			
»Lipa«	Slavonska 34	Josip Šuprina	034/421-485
LOVRAN (51415)			
»Knezgrad«	pp 14	Darko Čabrijan	051/276-120
MAKARSKA (21300)			
»Biokovo«	Dalmatinska 5, pp 75	tel. i fax. društva	021/616-455
MALI LOŠINJ (51550)			
»Osorščica«	Bočac 2	Bolto Gaberšek	051/232-218
MATULJI (51211)			
»Lisina«	M. Frlana 6	Zvonimir Lenžer	-
MRKOPALJ (51315)			
»Bijele stijene«	pp 9	Brana Blažević	051/833-248
»Vidici«	Begovo Razdolje 37	-	-
MURSKO SREDIŠĆE (40315)			
»Bundek«	Poljska 19	-	-
NAŠICE (34500)			
»Krndija«	J. J. Strossmayera 17	Drago Trošelj	031/130-220
NOVA GRADIŠKA (35400)			
»Strmac«	pp 52	Drago Vrbanić	035/862-854 i 364-431
NOVI MAROF (42200)			
»Grebengrad«	pp 80	Damir Pikija	042/611-089
NOVSKA (44330)			
»Novsko Brdo«	Trg L. I. Oriovčanina 19	-	-
OGULIN (47300)			
»Klek«	pp 75	Miljenko Pavešić	047/522-384
OPATIJA (51410)			
»Opatija«	pp 31	Marica Tomaško	051/712-785
»Orljak«	Maršala Tita 37	telefon u društvu	051/712-756
		Mario Rubeša	051/272-258
ORAHOVICA (33515)			
»Orahovica«	S. Radića 10	Ivica Novotni	033/673-380
OROSAVLJE (49243)			
»Runolist«	pp 45	-	-
OSIJEK (31000)			
»Bršljan - Jankovac«	Pejačevića 2	Dr. Darko Fischer	031/205-229
»Zanatlija«	Gornjodravsko obala 96		
OTOČAC (53220)			
»Gromovača«	Zagrebačka ul. 1	Gojko Majetić	053/71-117
OMIŠ (21310)			
»Imber - Mosor«	Pjero Orladini, Cetinska cesta 38		021/861-996
OREBIĆ (20250)			
»Sveti Ilija«	Kralja Petra Krešimira IV 99	Ivica Trojanović	020/713-916
OTOK DALMATINSKI (21238)			
»Kamešnica«	-	Ivan Vrdoljak	021/834-089
OZALJ (47820)			
»Grad Ozalj«	Kolodvorska 16	-	-
PAKRAC (34550)			
»Psunj«	Borislav Černi, Hrvatskih velikana 3	043/411-424	
PAZIN (52000)			
»Pazinka«	Dršćevka 13/3	Franjo Paulišić	052/22-022

PERUŠIĆ (53202)	»Samograd«	Zrinskih i Frankopana 55	-	-
PETRINJA (44250)	»Zrin«	Turkulina 9	-	-
PLETERNICA (34310)	»Klikun«	pp 17	Vid Marić	034/50-236
PLOČE (20340)	»Grabovica«	Vukovarska 9	-	-
POŽEGA (34000)	»Sokolovac«	D. Lermana 4, pp 715	Antun Lovrić	034/271-008
PREGRADA (49218)	»Kuna gora«	pp 25	Ivan Kuster	049/73-033
PULA (52100)	»Glas Istre«	Bolnica, Zagrebačka 34, dr. Dubravko Marković		052/214-433/ 107
RAVNA GORA (51314)	»Višnjevica«	I. G. Kovačića 138	-	-
RIJEKA (51000)	»Čopalj«, ŠPK	Vladimir Paušić, Drage Šćitara 1		052/22-022
	»Kamenjak«	Korzo 40/I	dr. Ivica Richter	051/831-312 i 445-226
	»Platak«	Korzo 2A/3	telefon u društvu	051/37-623
			Josip Jursić	051/512-257 i 37-522/ 108
	»RAK - Riječki alpinistički klub«, Brajšina 26			
	»Torpedo«, POK	Dolčić 12	Zoran Lazić	051/639-156
	»Tuhobić«	Prilaz V. Gortana 2	telefon u društvu	051/441-749
	»Učka«	Korzo 13	-	-
SAMOBOR (10430)	»Japetić«	pp 31	Zdenko Kristijan	01/33-62-886
	»Scout«	Josipa Komparea 5	u društvu:	01/33-60-527, fax. 33-60-667
	»Maks Plotnikov«	Starogradska bb, Klake		
SENJ (53270)	»Zavižan«	Cilnica 8	Mladen Atanasić	053/881-241
SESVETE (10360)	»Lipa«	Trg D. Domjanića 6 II	Ivan Horvat	01/20-01-315 i 23-93-545
SINJ (21230)	»Svilaja«	Ante Konstantina Matasa 7	Boris Buljan	021/826-087
SISAK (44000)	»Sisak«	Ul. Ivana Meštrovića 32	Mijo Štrk	044/536-138
SLAVONSKI BROD (35000)	»Dilj-gora«	Trg pobjede 19	g. Ratković	035/451-291
SPLIT (21000)	»Mosor«	Marmontova 2, pp 233	Goran Gabrić	021/378-729
	»Split«, PK	pp 365	Mladen Japirko	021/210-471
	»Marulianus«, ŠPK	Nebojša Jurjević, Gorička 12		-
STUBIČKE TOPLICE	»Stubaki«	Gundulićeva 8	Branko Balaško	049/282-561
ŠIBENIK (22000)	»Kamenar«	Ante Juras, Težačka 98		022/215-914 i 219-365
	»Sveti Mihovil«	Mladen Racetin, Dubrovačka 1		022/338-693
TRILJ (21240)	»Jelinak«	Bana Jelačića 40	-	-
UMAG (52470)	»Planik«	Obala J. B. Tita 3	telefon u društvu	052/743-003
VARAŽDIN (42000)	»Dugi vrh«	Željko Horvatić, Kukuljevićeva 3		042/42-077
	»MIV«	O. Keršovanija 15	Rudica Perši	042/311-191
	»Ravna gora«	pp 128		
	»Vertikal«, PK	Vrazova 8c		
VARAŽDINSKE TOPLICE (42223)	»Tonimir«	PMR, Strozzi 3		

VIROVITICA (33000)

»Papuk«	Jurišićeva 4	Zvonko Kovačević	033/21-980
---------	--------------	------------------	------------

VRBOVEC (10340)

»Vrbovec«	Kolodvorska 26, Šumarija Vrbovec	-	
-----------	----------------------------------	---	--

VODICE (22211)

»Klen«	Trg kneza Branimira 76	Ivica Crljenjak	022/441-457
--------	------------------------	-----------------	-------------

ZADAR (23000)

»Paklenica«	Kovačka 10	telefon u društvu Milan Trošelj	023/314-336 (tel./fax.) 023/332-936
-------------	------------	------------------------------------	--

ZAGREB (10000)

»Blagus«	Blaguška 20, 10362 Kašina	Ivan Levak	01/61-14-222
----------	---------------------------	------------	--------------

»Bitoraj«	Jurjevska 31	Tomo Vinšćak	-
-----------	--------------	--------------	---

»Dalekovod«	Marijana Čavića 4, Žitnjak	Danijel Hus	-
-------------	----------------------------	-------------	---

»Ericsson-Nikola Tesla«, Krapinska 45		Nikola Živčić	
---------------------------------------	--	---------------	--

»Gračar«	Breščenskoga 4	Vladimir Sor	-
----------	----------------	--------------	---

»INA OKI«	Dr. Zvonimir Sliepčević, Trg P. Krešimira IV. 10		-
-----------	--	--	---

»INA Inženjering«	Ksaver 195	Mario Venturini	01/46-77-444
-------------------	------------	-----------------	--------------

»INA Trgovina - Bjelolasica«, Av. V. Holjevca 10		Darko Buliga	01/64-51-978
--	--	--------------	--------------

»Industrogradnja«	Franko Čuvalo, Sv. Mateja 68		01/66-84-123
-------------------	------------------------------	--	--------------

»Kapela«	Mesnička 1	Zvonko Kren	01/37-02-546
----------	------------	-------------	--------------

»Komedija«	Kaptol 9	-	-
------------	----------	---	---

»Končar KET«	Fallerovo šetalište 22	Branko Zajec	-
--------------	------------------------	--------------	---

»Kraljevec«	Kraljevec 46 b		-
-------------	----------------	--	---

»Maksimir« PD KBC, Šalata 3, Medicinski fakultet, prof. dr. Igor Andreis			-
--	--	--	---

»Maksimir«, POK	Barutanski breg 5	-	-
-----------------	-------------------	---	---

»Medveščak«	Kneza Borne 9	Dragan Vujić	-
-------------	---------------	--------------	---

»Naftaplin«	Dinko Bogavčić, Šubićeva 29		-
-------------	-----------------------------	--	---

»Novi Zagreb«	pp 65	dr. Nenad Vadić	-
---------------	-------	-----------------	---

»Pečovje«	Avenija Dubrava 203	Janko Tomak	-
-----------	---------------------	-------------	---

»Planinarski klub liječničkog zbora«, Šubićeva 9		dr. Vesna Kahle	
--	--	-----------------	--

»Pliva«	Cankareva 22, Društvo za šport i rekreaciju »Pliva« (planinarska sekcija)		
---------	---	--	--

»Priatelj planina«	Draškovića 80	-	-
--------------------	---------------	---	---

»Priroda PBZ«	Račkoga 6	Zoran Grgurić	01/46-80-300
---------------	-----------	---------------	--------------

»Risnjak«	Jukićeva 4	Josip Bosnić	01/48-49-222
-----------	------------	--------------	--------------

»Runolist«	Ribnjak 2	telefon u društvu	01/48-18-551
------------	-----------	-------------------	--------------

»Sljeme«, PD HT	Branimirova 4	Žarko Nikšić	01/48-40-119
-----------------	---------------	--------------	--------------

»Sljeme«, Planinarsko orijentacijski klub, Čedo Gross, Novotnyeva 5			
---	--	--	--

»Stanko Kempay«	Sv. Nikole Tavelića 2	Tomislav Pavlin	01/61-40-016
-----------------	-----------------------	-----------------	--------------

»Susedgrad«	Aleja seljačke bune 5a	Branimir Jurinec	
-------------	------------------------	------------------	--

»Svarog«, ŠPK	A. Piazze 13	Vedran Vračar	01/65-21-405
---------------	--------------	---------------	--------------

»TEP«	Medarska 69		
-------	-------------	--	--

»Trešnjevka-Monter«, Ljerka Farkaš, Siget 21b			01/65-22-984
---	--	--	--------------

»Velebit«, PD Sveučilišta, Radićeva 23		telefon u društvu	01/48-51-670
--	--	-------------------	--------------

»Vihor«	Basarićekova 8	Branimir Stipetić	-
---------	----------------	-------------------	---

»Vrapče«	Ilica 421	Josip Bickalo	-
----------	-----------	---------------	---

»Zagreb-Matica«	Bogovića 7/III	telefon u društvu	01/48-10-833
-----------------	----------------	-------------------	--------------

»Zanatlija«	Mažuranićev trg 13	Josip Majnarić	01/46-35-632
-------------	--------------------	----------------	--------------

»Željezničar«	Trnjanska 5b	Lujo Staničić	-
---------------	--------------	---------------	---

ZAGVOZD (21270)

»Sveti Jure«	Zagvozd	Ivica Buljubašić	021/847-308
--------------	---------	------------------	-------------

ZELINA (10380)

»Zelina«	V. Nazora 18		
----------	--------------	--	--

ZLATAR (49250)

»Oštrc«	Krešimirova 8	Vesna Ciboci	-
---------	---------------	--------------	---

ZLATAR BISTRICA (49247)

»Javor«	dr. Ivan Šantek, Nazorova 5		-
---------	-----------------------------	--	---

ŽUPANJA (32270)

»Tikvica«	Aleja Matice Hrvatske 47/IV	Berislav Tkalec	032/833-351
-----------	-----------------------------	-----------------	-------------

PLANINARSKA LITERATURA

Popis izdanja koja se mogu kupiti ili naručiti u Uredu HPS

Knjige

Željko Poljak	HRVATSKE PLANINE, planinarsko-turistički vodič	196 kn
Zlatko Smerke	HRVATSKE PLANINE, fotomonografija	463 kn
Darko Berljak	KLJUČEVI NEBA, putovanja po Tibetu	140 kn
Darko Berljak	DODIRI NEBA, putovanja po Nepal i Tibetu	60 kn
Dubravko Marković	MREŽA BIJELOG PAUKA, alpinistički roman	60 kn
Željko Poljak	PLANINE U HRVATSKOM SLIKARSTVU	20 kn
Ante Pelivan	VELEBIT, monografija	140 kn
Ante Pelivan	PO PUTEVIMA I STAZAMA VELEBITA	35 kn
Vlado Božić	SPELEOLOŠKI TURIZAM U HRVATSKOJ	40 kn
Vlado Božić	VODIČ KROZ UREĐENE ŠPILE	13 kn
Boris Čujić	CROATIA - penjački vodič	147 kn
Boris Čujić	PAKLENICA - penjački vodič	165 kn
Boris Čujić	PAKLENICA - penjački vodič (novije izdanje)	100 kn
Danko Petrin	PADOBRANSKO JEDRENJE	145 kn

Priručnici

Zlatko Smerke	PLANINARSTVO I ALPINIZAM	60 kn
Alan Čaplar	OSNOVE PLANINARSTVA	10 kn
Zdenko Kristijan	PRIRUČNIK ZA MARKACISTE	37 kn
	SPELEOLOŠKI PRIRUČNIK	13 kn
	PLANINARSKI DNEVNIK	25 kn

Dnevnici obilaznica

HRVATSKA PLANINARSKA OBILAZNICA, dnevnik	25 kn
VELEBITSKI PLANINARSKI PUT, dnevnik	20 kn
VELEBITSKA OBILAZNICA, dnevnik i vodič	25 kn
Kružni pl. put kroz SAMOBORSKO GORJE, dnevnik	43 kn

Zemljovidi

Zemljovidi SMAND: Medvednica - Samoborsko gorje - Gorski kotar I (Risnjak) - Gorski kotar IV (Velika Kapela) - Sjeverni Velebit - Srednji Velebit - Paklenica	60 kn
SJEVERNI I SREDNJI VELEBIT (stara karta)	43 kn
Izletnička karta SAMOBORSKOG GORJA	25 kn

Ostalo

RAZGLEDNICE (Velebit, Zavižan, Alan, Horvatove stube)	3 kn
Set razglednica POZDRAV S VELEBITA (10 kom)	25 kn
ZNAČKA Hrvatskog planinarskog saveza	30 kn
Časopis »HRVATSKI PLANINAR«, pretplata za 2000.	100 kn
Časopis »HRVATSKI PLANINAR«, pojedinačni broj	10 kn
Časopis »Lički planinar«, pojedinačni broj	18 kn

Narudžbe putem Ureda HPS-a, Kozarčeva 22, 10000 Zagreb, tel./fax. 01/48-24-142, e-mail: hps@zg.tel.hr.
Kod isporuke poštom planinarskim društvima na temelju narudžbe ili planinarima putem otkupnine na cijenu se pridodaje pripadajuća poštarina.
Rabat od 10 % odobrava se na iznos veći od 1000 kn.

U UREDU HPS NIKAD NIJE DOSADNO

DARKO BERLJAK, Zagreb

Ured HPS u Kozarčevoj 22 u Zagrebu obavlja administrativne, stručne organizacijske i još mnoge druge poslove naše nacionalne planinarske udruge. U njemu rade dvoje profesionalnih zaposlenika koje plaća Hrvatski olimpijski odbor. Tema ovog članka nije poduži popis njihovih radnih zadaća i kako ih obavljaju (jednom prilikom bit će zanimljivo i to potanko opisati, ne samo s našeg već i s vašeg gledišta), već je za ove ljetne mjesece primjerenije lakše reštivo, a to je kako ponekad službenici HPS na svojim radnim mjestima, osim smirenosti, uljudnosti i čvrstih živaca, moraju uložiti i znatan napor kako se ne bi glasno i od srca počeli smijati.

Nemali dio radnog vremena sastoji se od odgovora na mnoga pitanja koja telefonom upućuju planinari, oni koji to žele postati ili oni koji to nikada neće biti, ali sve zanima mnogo toga ne samo iz naše djelatnosti, već i šire. U posljednje vrijeme telefon nije jedini medij za takva pitanja, polako ga sustižu i brojni upiti preko e-maila iz našeg računala. Između njih, evo sažetog izbora prošlogodišnjih bisera!

*

Milozvučni ženski glas:

- Halo Savez, možemo li rezervirati smještaj na domu Zavižan za drugi tjedan?

- Izvolite!

- Uzeli bismo puni pansion, dvije jednokrevetne i dvije dvokrevetne sobe s WC-om i kupaonicom, ako može s pogledom na more.

*

Snimak u ponedjeljak ujutro na automatskoj telefonskoj sekretarici:

- Halo, zar nikoga nema na Savezu? Znam da je kasno (automat je pokazao da je poziv upućen u petak u 22 sata), ali molim vas svakako odmah javite vodi izleta HPD "Zagreb-Matica" da smo moja supruga i ja (slijedila su imena) odustali od izleta u Gorski kotar i da nas ne čekaju sutra ujutro, jer nećemo doći.

*

Uzbuđeni muški glas:

- Savez, koliko je visok vrh Japetića?

- 879 metara.

- Jeste li sigurni, zar nije 889 metara?

- Nije, već 879 metara.

- K vragu, sada sam zbog vas izgubio okladu i moram platiti piće.

*

Vrlo poslovan i uzbuđen muški glas u 14,50 sati:

- Savez, do kada vam je radno vrijeme?

- Do petnaest sati.

- Pričekajte me malo, možda ću koju minutu zakasniti, sutra idem u Italiju i hitno moram kod vas kupiti kartu vulkana Etne.

- Nažalost, nemamo je.

- Nemate kartu? Čudno, planinarski savez, a nemate kartu Etne!

*

Snimak na automatskoj sekretarici (vrijeme 12 sati, nedjelja 21.5.2000.):

- Vrlo neodgovorno da na Dan hrvatskih planinara nikoga nema na Savezu. Ja sam već dugo planinarka i čula sam da je danas Dan planinara i sada mi nitko sa Saveza ne može reći gdje se održava i kada počinje proslava. (U to vrijeme većina planinara već je prošla znatan dio puta kroz Samoborsko gorje gdje se obilježavala 125. obljetnica prvog izleta HPD-a.)

*

- Halo, planinari, imate li vi koga koji se dobro penje po drveću.

?

- Mačka mi se popela prije tri dana na vrh jablana i ne može dolje. Molim vas hitno pošaljite nekog planinara da mi skine mačku. (Poslali smo cijelu ekipu i mačka je spašena.)

*

- Savez, kakvo će prekosutra biti vrijeme na Triglavu?

- Najbolje vam je danas navečer pogledati vremensku prognozu na slovenskom TV dnevniku.

- To znam i sam, ali mislio sam da planinarski savez ima neku bolju prognozu od televizije.

*

- Savez, prošli tjedan sam kupio kod vas Planinarski dnevnik.

- U čemu je problem?
- Pa to je bezobrazluk, većina te knjižice ima prazne bijele listove.

*

- Planinarski savez, ulazim u jedan dobar biznis u kojem bih iznajmljivao konje za jahanje po planinarskim stazama po Hrvatskoj.

- A što vas zanima?
- Imate li štale ili neke prostorije u vašim domovima gdje bi preko noći bili konji.

*

- HPS, dobar dan! Moj sin ide sa Spačekom do polarnog kruga.

- Lijepo, a što od nas trebate?
- Posudila bih jedne dobre planinarske cipele za sina.
- Za hodanje po ledu i snijegu?
- Ne zaboga, neće on nikuda hodati; Spaček nema dobro grijanje i trebaju mu tople cipele.

*

- Planinarski savez, unajmili bismo pet, šest planinarskih koliba za doček Nove Godine.

- Mi nemamo nikakve kolibe, možete se raspitati u nekom planinarskom društvu imaju li mjesta u svojim domovima.

- To je bez veze, tako možemo čekati Novu godinu u svakom hotelu. Nas zanimaju kolibe, daleko u planini, gdje ćemo biti sami gazde, i naravno, da je cesta očišćena od snijega do njih.

*

- Molimo vas, koji je najviši vrh u Butanu?

- Čomolhari.
- Super! Kada smo već na liniji, znate li možda prezime španjolskog nogometaša, sa četiri slova, zadnje je "L"

- Raul, a što će vam sve to?
- Ispunjavam križaljku u novinama.

*

- Molim vas za pomoć. Vi planinari sigurno znate kako se to zove. Imam uže, ali treba mi ono na što se štrik zaveže oko čovjeka. Slično je halterima i zakopča se oko pasa?

- Možda mislite na penjački pojas.
- Pa naravno, moramo nešto popraviti na krovu, a nisam znao kako to tražiti u dućanu.

*

Ljutit ženski glas, prošle zime:

- Savez, imate li vi nekoga tko se brine za planinarske puteve?
- Imamo komisiju za planinarske puteve.
- Imate vi drek. Ništa oni ne rade. Jučer sam htjela ići po Leustekovom putu na Sljeme i prije Adol-

fovca pala sam na rit jer je cijela staza zaleđena i morala sam se vratiti doma. Zašto se ne očiste planinarske staze i posipaju s nečim da po njima planinari mogu normalno hodati?

*

Izravni poziv točno u 08,00 ujutro jednog ponedjeljka (nimalo ljubazan ženski glas):

- Je li to planinarski savez?
- Jest, izvolite?
- Čemu vi zapravo služite? Tamo nitko ništa ne radi i zbog vas sam jučer morala ići pješice na Sljeme!
- Oprostite, ne razumijemo u čemu je problem.
- Nemate vi kaj razmeti, bolje bi vam bilo da čitate novine. Žičara na Sljeme je u remontu i ispred nje sam čekala dva sata, jer sam bila uvjerena da planinarski savez, dok ne radi žičara, organizira autobusni prijevoz na vrh kako bi planinari mogli doći na Sljeme!

*

- Halo, jesam li dobio HPS?

- Jeste, izvolite.
- Molim vas nazive svih planinarskih domova u blizini Bleda i njihove telefonske brojeve.
- Iako je to u drugoj državi možemo vam pomoći, ali morate biti malo precizniji, koji vas točno domovi zanimaju.
- Otkuda ja to znam? Nisam nikada bio tamo, ali moja rodbina iz Bosne želi ljetovati na Bledu, a tamo su sigurno skupi hoteli pa mi recite cijenu spavanja i kada voze autobusi od tih domova do Bleda i obrnuto.

*

Potencijalni kupac u Uredu HPS nakon pola sata proučavanja karte "Medvednice" i njenoga deseto-minutnog bezuspješnog slaganja u prvobitan oblik:

- Kakva velika i nespretna karta, imate li nešto manje i praktičnije.
- Nemamo, a da imamo onda ne bi bila specijalka.
- Znam, znam, ne trebate vi mene učiti, mene zanima ista takva karta s istim mjerilom, ali da je mala.

*

Također, jedan od mogućih kupaca zemljovida:

- Trebam planinarske karte "Smand" 12 i 13.
- Nažalost, to još nije tiskano, od Gorskog kotara imamo samo br. 11 i 14.
- To imam, ali na tim kartama je označeno da se nastavljaju na brojeve 12 i 13.
- Sve hrvatske planine su umrežene, ali karte se tiskaju prema interesu za pojedina područja jer je skupa priprema.
- Poslušajte moj prijedlog, to vam je puno jeftinije.

Nabavite satelitske snimke, danas to uopće nije problem i na njih ucrtajte planinarske staze.

*

- Halo, planinarski savez, imam jednu molbu.
- Izvolite.
- Rado bih provela nekoliko dana na Zavižanu. Znam da je zabranjeno uvoditi pse u dom, ali nemam kome ostaviti mojeg Rolfija, a on mora spavati uz mene. Molim vas nagovorite domara da me primi zajedno s mojim psićem.
- Nisam baš siguran da će to uspjeti.
- Ma nikome on neće smetati, čak ima svoj krevetić koji ću uzeti sa sobom.
- Dobro, pitat ću, a koje vam je Rolfi pasmine.
- Njemačka doga.

*

- HPS?
- Da, izvolite.
- Sutra idem u Nepal, pa me zanima neki vrh preko 7000 metara na koji bih se popeo.
- To nije baš jednostavno, jeste li alpinist?
- Pa i nisam, ali zar mi ne možete preporučiti neki lakši vrh.
- Mogu, ali to su vrhovi između 5 i 6 tisuća metara.
- To me ne zanima. Mora biti najmanje 7000 metara i da je lagan.
- Takav vrh ne postoji.
- Nevjerojatno. Zar od tolikih vrhova u Himalaji nema nijednog od 7000 metara na koji se čovjek može popeti a da nije alpinist?

*

- Dobar dan, je li to planinarski savez.
- Jest, što trebate.
- Idem ovih dana na Velebit i zanima nas situacija s medvjedima i zmijama.
- Pa, ima i jednih i drugih, ali koliko je nama poznato nitko u posljednje vrijeme nije imao neprimika s njima.
- Ma, lako za medvjede. Nositi ćemo pištolj i kada ih vidimo pucat ćemo u zrak i sigurno će pobjeći, ali brinu nas zmije. Čuli smo da ih ove godine ima kao nikad do sada.
- To mi nije poznato.
- Što nam savjetujete? Da nosimo serum ili da i na njih pucamo!
- Pištolj ostavite kod kuće.
- I to je neki savjet, da golih ruku hodamo po Velebitu!

*

- Savez, nas nekoliko prijatelja planira osnovati penjački klub.
- Lijepo, a što trebate?

- Pa, prije nego se počnemo penjati zanima nas koliko Savez plaća penjače.

- Nismo mi nogometaši, svatko se penje za svoje zadovoljstvo.

- Zar tako? To ću reći prijateljima, ali sada čisto sumnjam da ćemo osnovati klub.

*

- Dobro jutro, imate li još u okviru saveza dućan planinarske opreme?
- Nemamo, bila su dva, ali su zatvorili zbog malog prometa.
- Kad je to tako, možete mi reći gdje u Zagrebu mogu kupiti planinarski štap.
- Koliko ja znam nigdje. Najbliže vam je u Ljubljani, tamo ima dosta dućana s planinarskom opremom.
- Zbog jednog štapa da idem u Ljubljanu? Pa jednostavnije mi je otići u Maksimir, odrezati si neku granu i sam napraviti batinu.

*

Nekoliko dana poslije Nove Godine:

- Planinarski savez, čujem da imate zidni planinarski kalendar za ovu godinu.
- Imali smo, ali su nažalost već rasprodani.
- Kako mislite rasprodani, zar ste ih prodavali?
- Da, po 20 kuna.
- To prvi put čujem. Zar planinari ne dobivaju besplatno planinarski kalendar?

*

- Dobar dan planinarski savez, ja sam uvoznik razne robe iz inozemstva, a na zalihama imam više tisuća komada nečeg i to po vrlo pristupačnim cijenama što sigurno treba svim planinarima, a posebno špiljarima.
- A to je? - Baklje!
- Nažalost, mi upotrebljavamo po mraku nešto modernija sredstva rasvjete.
- Šteta, a bio sam uvjeren da planinari i špiljari na svojim izletima nose baklje.

*

Nekoliko dana nakon početka prodaje dnevnika nove "Hrvatske planinarske obilaznice":

- Halo, Savez! - Da?
- Prošli tjedan od vas sam naručio pouzecem knjižicu "Planinarska obilaznica", pošteno sam platio poštaru, ali niste mi sve poslali.
- Kako nismo, zar nedostaje neka stranica?
- Puno gore od toga. Zaboravili ste mi poslati značke, čini mi se da ih moram dobiti tri komada.
- Prvo se morate malo prošetati po planinama i skupiti potrebne žigove, a tek onda slijede značke.
- Zar tako, a ja sam mislio da značke šaljete odmah.

"HRVATSKE ŠUME" UNIŠTAVAJU MEDVEDNICU

Prof. dr. STANKO POPOVIĆ, Zagreb

Medvednica je park prirode i pluća Zagreba i Hrvatskog zagorja. Sa svojim zelenim sagom i spremnicima čiste vode predstavlja blagodat i neprocjenjivu vrijednost milijunske metropole, gdje Zagrepčani nalaze svoj potreban odmor i oporavak od gradske buke i gradskog smoga. "Hrvatske šume" bi se trebale brinuti o održavanju i čuvanju Medvednice. Povremeno pokušavaju nešto učiniti da Medvednica bude privlačnija, pa uređuju npr. poučne staze i postavljaju poučne ploče. Međutim, posljednjih godina svjedoci smo činjenice da "Hrvatske šume" sustavno uništavaju Medvednicu. Sijeku se hektari šumskih područja, pod izlikom da se uklanjaju stara i bolesna stabla. Prokopavaju se buldožerima nove i nove šumske ceste. Procjenjuje se da je posljednjih godina prokopano desetke kilometara novih šumskih cesta, širine 5 do 8 metara, a i više, kao da postojeća gusta mreža cesta i širokih staza nije bila dovoljna. Pritom je buldožerom skinut sloj trave i humusa debljine i do jednog metra, a uz kose padine i po nekoliko metara.

Najnovija devastacija Medvednice načinjena je od Činovničke livade prema Hunjki i Puntijarki, gdje je prizor upravo stravičan i gdje je probijen čitav splet novih cesta. Uništena je jedna od najljepših staza na Medvednici, staza br. 44 od Činovničke livade prema Mičinom vrelu i Hunjki. Raniji proboji cesta načinjeni su npr. na Vrapčanskom bregu, od Srneca do Markovog travnika, istočno od 9. kilometara Sljemenske ceste, od pilane Bliznec prema Runolistu, na potezu Njivice - Donji Mrzljak, Njivice - Adolfovac, na području Oštrca (gdje je otkinut velik dio brijega istočno od vrha da se probije okretište šumske ceste), od Križnog hrasta (južno od Gorščice) prema istoku i zapadu. Moglo bi se tako nabrajati i dalje...

Nakon što se obore stabla na trasi buduće ceste, buldožerom se nemilosrdno načini prokop, a uz cestu se nalaze stabla invalidi, kojima je otkinut debeli dio tkiva. Takve ceste, često uzduž bivših planinarskih staza, pune su velikih kamenova,

prašine i blata do koljena, kada pada kiša. Šetnja takvom bivšom planinarskom stazom uopće se ne može nazvati šetnja, nego podsjeća na mučan hod kroz pustinju bez života. Zašto to šumarija čini i tko joj je za to nedjelo, zločin protiv prirode, dao dozvolu?

U blizini Činovničke livade, Puntijarke, Hunjke prolazi asfaltna cesta i već od ranije postojeći šumski putovi, koji mogu dobro poslužiti, ako bi trebalo intervenirati zbog mogućeg požara. Medvednica je kao cjelina i prije bila puna šumskih putova i širokih staza kojima se mogu kretati vozila, pa i vatrogasna. Jesu li nove ceste za utrke skijaša? Od ranije postojeće staze su sasvim dovoljne i za planinare i za skijaše. Možda neki lobiji žele priređivati na Medvednici off-road utrke automobila, nakon što su mnoge države istjerale takve utrke zbog zaštite prirode? Samo bi nam to trebalo za potpunu devastaciju parka prirode. Medvednicu ionako osvajaju biciklisti, koji na svojim mountain bikeovima bezobzirno ugrožavaju planine. Probiene ceste predstavljaju nepovratno uništavanje Medvednice, jer tamo gdje buldožer ukloni humus i korijenje neće ništa izrasti. Možda je potreba za tolikim novim cestama Šumariji samo izlika da se dokopa drvne građe. A to je najjeftinija rasprodaja društvenog dobra. Nove ceste izložene su dugotrajnoj eroziji koja stavlja konačnu točku na nepovratno uništavanje naše Medvednice.

Mogu li planinarska društva učiniti više u zaštiti Medvednice, kao što su djelatno nastupila u slučaju Lukovog Šugarja? I konačno, što o tome misli i što poduzima gradska, županijska i državna vlast? Molio bih odgovorne da se očituju o zaštiti Parka prirode Medvednica.

TKO SE BRINE ZA MEDVEDNICU, A TKO JE PUSTOŠI?

Zašto šumari sijeku šumu?

Dr. SREČKO BOŽIČEVIĆ, Zagreb

U posljednje vrijeme u našem se časopisu često pisalo o sječi šume na Medvednici pri čemu se ponekad zastrani crno-bijelim prikazom šteta što ih navodno zagrebačka šumarija nanosi ovoj planini. Kao prirodoznanstvenik znam pravo stanje stvari i neka mi bude dopušteno upozoriti na neke zablude krtičara o nekontroliranoj i "protuprirodnoj devastaciji" na Sljemenu.

Činjenicu da je i drvo živo biće ne treba posebno dokazivati i obrazlagati, jer smo to naučili u vrtiću. Često smo puta i sami vidjeli kako iz sjemenke žira ili bukvice izrasta mladica, kako poprima sve pravilnije oblike i kako nastoji - ponavljam: nastoji - postati ili izrasti u stablo. No, to njeno nastojanje često puta prekine naša cipela koja na rubu šumskog puteljka pregazi nježne iznikle listove i slomi nekoliko centimetara visoku stabljiku. Ili to učine kotači našeg metalnog ljubimca kada ga na rubu neke planinske livade zavlaci u hlad šumarka. Gotovo nitko pri tom ne pomisli na ljudski odnos prema drvetu kao živom biću.

Život stasalog stabla u nekom našem ravničarstvom području ispresijecanom bistrim potocima posvema se razlikuje od života na našoj, uglavnom kamenitoj planini. Dok stablo u dolini zbog debelog nanosa mekane i plodne zemlje može svoje korijenje pustiti u znatnu dubinu, stablo na planini često ima svega jedan metar, a ponekad jedva desetak centimetara debeo sloj zemljanog nanosa, usto još oskudnog vodom. Upornim nastojanjem biljka spušta svoje korijenje ili se pak mora boriti s pukotinama u kamenu i u njegovim porama prodrijeti prema vlazi stijene, da bi mogla uopće opstati. Šetajući stazama Medvednice često smo se čudili kako je na nekom mjestu uopće moglo izrasti tako veliko drvo, jer se ispod tankog nanosa lišća već pojavljuje kamen, a odebljalo korijenje stabla uvlači se duboko u kamenu stijenu. Dok je stablo mlado uspijeva mu taj prodor u podlogu, no kada izraste u visinu od nekoliko desetaka metara i kad njegova težina dosegne i nekoliko stotina kilograma

onda je njegovo "balansiranje" na plitkoj zemljanoj podlozi teška igra između zakona fizike i sile teže te bioloških mogućnosti, uz nalete vjetra ili uz težinu napadalog snijega.

Za dugovječnost takva rasta i našeg odnosa prema njemu može se primijeniti Aristotelova misao: "Promjene na Zemlji tako su spore u usporedbi s kratkim razdobljem našega života, da se i ne primjećuju". I zaista, mnogi od nas nisu mogli niti vidjeti niti pratiti tu promjenu u životu jednog stabla, ali kada su se slučajno našli uza nj u času njegove "smrti", odmah su se javili kao suci ili poznavatelji razloga njegova rušenja.

Šuma izrasta ili na svoj prirodan način ili uz brigu čovjeka. Čovjek regulira njenu sadnju, nadzire rast i intervenira kada je potrebno da bi što pravilnije stasala prema svojim maksimalnim mogućnostima. Mnogima nije poznat pojam "prirodnog prirasta drvene mase" koji nastaje sam od sebe, kroz određeno vrijeme, rastom drveta u širinu i visinu. Kao što čovjek raste i živi u prirodnim uvjetima do svoje biološke granice, isto se to događa i sa šumskim stablom, dakle, sa živim bićem. Dok svaki čovjek svojim postojanjem pod određenim uvjetima obogaćuje ili ne obogaćuje osobnim duhovnim i misaonim djelovanjem ljudski rod, dotle stablo kao živo biće širinom svoje krošnje proizvodi potreban kisik i za naš opstanak, a svojom drvnom masom može poslužiti u korisne svrhe na kraju svoga biološkog ciklusa ili zrelosti, pretvarajući se ili u otpiljeno stablo i rezanu građu, ili će istrnuti oboreno vjetrom, snijegom ili gromom ne dočekavši pravovremenu sječu ili korisnu namjenu svoga postojanja.

Sl. 1. Izvrnuti bukov panj, izvrnut pod teretom snijega i vjetra

Prihvatimo li da "u prirodi postoje i druge stvari osim onih koje se vide, da se tamo nešto i odgo-netava" - te tu misao primijenimo na pojam sječa, tada je treba i točno definirati: sječa je najvažniji rad šumsko-uzgojnog gospodarenja, kojim se šumske sastojine pomlađuju, njeguju, oblikuju i iskoriš-ćuju. Sječa može biti uzgojna, kada se povećava vrijednost sastojina po strukturi i prirastu, i eksplo-atacijska, koja samo u ekstremnim slučajevima zanemaruje cilj pravilnog gospodarenja i nužno potreban i odobren "plan sječe" određen prema

Sl. 2. Gusti jelov podmladak. U sredini panj bukve koja je posječena, da bi mlada jela mogla dalje rasti.

stoljetnim pravilima šumarske struke. Šumari se radi dobrobiti pravilnog rasta šume koriste uzgoj-nom i sanitarnom sječom za koju izrađuju struč-njaci odobrene planove.

Da čitateljima pojasnim što znači propuštena briga nad rastom u šumi, poslužit ću se primjerom Plitvičkih jezera. Za vrijeme srbo-četničke okupa-cije toga prostora u tijeku Domovinskog rata, mnoga su se stabla uza sama jezera zbog svoje starosti srušila na drvene mostiće ili šetne puteve, a neka su pala i preko nekad aktivnih slapova. Tadašnji "vlasnici" Parka nisu imali osjećaja niti potrebe da interveniraju u prirodi, pa je tako, između ostaloga, prestao poznati šum Galovačkog buka, a i nekih drugih prije aktivnih slapova. Još prije te nemile okupacije upozoravali smo tadašnju Upravu na vrbu koja je uvelike počela obrastati Donja jezera, a koja je neprirodan ili stran sastojak u tom prostoru. Predlagali smo da se sve vrbe posijeku i od nje očiste slapišta. No kako to nije učinjeno ni neposredno nakon "Oluje", na kaska-dama ispod pećine Šupljare odvalio je veći vodni val jednu vrbu s ruba sedrene barijere i na tome je mjestu došlo do naglog otjecanja vode sa čitave širine barijere. Vodeni tok je presušio na preosta-lom dijelu kaskada i erozija je postupno proširivala ulekninu u slapištu. Prerezana vrba na tom mjestu imala je 70 cm u promjeru, a takve su bile još neke vrbe u blizini nastale havarije. Uzroci su očiti: težina stabla i snaga protočne vode. To se moglo spriječiti, ali je zatajio "ljudski faktor" - kao što to često puta biva u prirodi, ali i u našem svakodnev-nom životu.

No vratimo se našoj Medvednici i njenom Šu-marevom grobu. Snijeg je protekle zime svojom količinom i uz pomoć vjetra odvalio jedno poveliko bukovo stablo i ono je palo baš tamo gdje je to najmanje trebalo, te narušilo uređen prostor poznat mnogim planinarima. Sječa bi bila nužna, jer se takvo odvaljivanje nije dogodilo samo na Šumarevu grobu već i na nekoliko drugih mjesta u neposred-noj blizini.

Na slici 1 vidi se da je stablo raslo na plitkom zemljanom tlu i kako se na površini pokazao kamen (paleozojski vapnenci) s fragmentima isprepletenim i u korijenju srušenog stabla. Očito da je prevagnuo vjetar ili snijeg nad prirodnom stabilnošću stabla.

Na slici 2 vide se visoka bukova stabla koja sada ne smetaju mlađoj jelovoj šumi, što šumari nazivaju "preborni način gospodarenja". U sredini slike je panj bukve koja je posječena da bi mlade jele mogle bolje rasti uz više svjetlosti.

Slika 3 prikazuje zakržljala jelova stabla i stabalca koja vape za svjetlom. Trebalo bi što hitnije posjeći debela bukova stabla i omogućiti svjetlosti da prodre do niskog šumskog raslinja

Uspoređujući slike 3 i 4 mnogom će oku posjetitelja Medvednice neke stvari postati odjednom jasne i razumljivije.

Iz ovih nekoliko navedenih primjera može se vidjeti kako održavanje pravilnog odnosa u jednoj šumi nije jednostavan posao. Potrebno je određeno znanje, ljudski osjećaj i poštivanje normi jedne struke, u ovom slučaju šumarske struke sa stoljetnim iskustvom. Spomenimo usput da prirodni prirast na Medvednici iznosi 50 do 60.000 kubika šumske mase, a da se prema odobrenim planovima siječe samo 60% tog prirasta.

Što učiniti u slučaju ako nas iznenadi promjena na nekom poznatom šumskom prostoru? Treba li

odmah emotivno reagirati "bacajući drvlje i kamenje" na šumare ili pitati za razloge te saznati zašto je tako učinjeno? Kulturan i prirodnjački obrazovan čovjek, pa i svaki zaljubljenik u prirodu - učinio bi ovo drugo. Zbog toga je i napisan ovaj članak.

Usput upozoravam čitatelja neka u zimskim danima dok se skija i uživa na skijaškim stazama Medvednice, ponekad pogleda što rade strojevi koji prikupljaju snijeg u pojedinim dijelovima šume i kako bez imalo osjećaja za tamošnja stabla svojim čeličnim ralima udaraju u njihovu koru i zasijecaju je. Za nekoliko godina ta će se rana osjetiti na posušenim granama stabla i ono će možda iznenada

Slika 4 snimljena je uz automobilsku cestu i pri tom pogledu nestručnjak će "uživati" u idiličnom izgledu šume, a školovani šumar osjetiti da u njoj nema podmladka, jer će poslije debelih zelenih stabala u ovom šumskom prostoru ostati golet. Bukova šuma naoko kvalitetna, ali bez podmlatka. Treba izazvati prirodni podmladak pa tek onda sjeći debelu bukvu.

pasti na samu skijašku stazu. Pomislite i na to kako su nesmiljeno prosječne nove skijaške staze, a za samo nekoliko desetaka pravih skijaških dana ili, u najboljem slučaju, dva mjeseca prave skijaške sezone. Za ovakvo pustošenje na samom hrptu ove naše planine najmanje su krivi šumari, već nedovoljno osmišljeni projekti i neki kratkoročni sebični interesi.

I na kraju, je li planinarima poznato da su na Medvednici brojni kestenovi zaraženi bolešću i da se njihova stabla suše, prijeteći zarazom i ostalim dijelovima šume? Je li im poznato da Medvednica, kao proglašeni park prirode, nije pod nadzorom

samo jedne šumarije i da je znatan dio šuma u privatnom vlasništvu?

Očito je da je šuma složen biološki organizam, u kom se zbog ljudskog zadiranja, ali i prirodnih procesa, događaju razni neželjeni "ekscеси", bez veze s nečijim (ovdje šumarskim) nepravilnostima ili samovoljom. Zbog toga, unatoč svojim zamjerkama, moramo priznati da na našoj Medvednici postoji "hladovina kakve nigdje nema", a za nju su zaslužni i šumarski stručnjaci.

Snimke: Arhiva Šumarije Zagreb

IN MEMORIAM

FERDINAND URŠAN - FERDO

Prvog dana srpnja brojni planinari, skijaši i građani Ogulina oprostiše se na groblju Sveti Jakov od svog sugrađanina Ferde. Otišao je u legendu čovjek koji je od rane mladosti pa doslovno do posljednjeg dana bio na planinarskoj stazi. Još je prošle godine vodio popularne "karlekovce" na Klek i Bijele stijene, usput im pričajući o povijesti planinarstva, skijanja i izgradnje planinarskog doma na Kleku, te razne zgođe i nezgođe.

Rodio se 17.10.1915. u Gomirju. Suosnivač je PD "Vinica" u Dugoj Resi i PD "Klek" u Ogulinu (1950.)

u kojemu je bio tajnik. Odlikovan je zlatnim znakom HPS 1967. godine. Nesretan put na Bijelim stijenama i lom ruke onemogućili su ga dalje u toj djelatnosti. Bio je živa enciklopedija planinarsko-skijaških zbivanja u ovome stoljeću i posljednji živući planinar koji je sudjelovao u onim dugim pripremama za izgradnju doma na Kleku još davne 1937. godine. Klek mu je bio opsesija, a pandan Kleku Stožac. Još prije nepunih dvadesetak dana pohodio je Veliko polje podno Stošca i suznih očiju gledao Stožac i Klek.

Pored planinarstva bio je aktivni skijaš i skijaški učitelj s međunarodnom licencijom. Odgojio je i obučio brojne vrsne ogulinske skijaše. Ima svojevrstan rekord: naučio je skijati djeda, oca i unuka!

Incijator je brojnih takmičenja i sportskih djelatnosti. Incijator je nekada vrlo popularnog Maratona koji se održava u mjesecu veljači od Jasenka preko Matić-poljane do Mrkoplja. Ferdo je ostavio trag u ogulinskom kraju, ali i u inozemstvu. Bio je dugogodišnji turistički vodič austrijskih turista u Baški na otoku Krku te učitelj skijanja u Švicarskoj.

Evo malog citata iz posmrtnog oproštajnog govora: . . . "Dragi Ferdo, opraštamo se od Tebe. Počivat ćeš podno svoga voljenog Kleka a njegova će sjena svakoga dana tiho doći do Tvog počivališta blago ga prekrivši za noćni spokoj . . ."

(Miljenko Pavešić)

I KAO STARIJI S GUŠTOM U PLANINE!

IVO PUHARIĆ, Makarska

Rođenom pod Biokovom, "sa solara" mi "pucaše" divni pogledi na Makarsku, more, otočje i daljine - pa kako da ne zavolim prostranstva, prirodu, krstarenje u njoj. Od najranije mladosti volio sam u svakoj prilici biti u prirodi i diviti joj se. Poslije me radna služba vodila i u druge dijelove Hrvatske, i svuda sam težio da upoznam kraj hodaњem, osjećanjem. Jednom sam, u radosnom ushitu s omanjim društvom kliknuo:

- Živjela Priroda i sve lijepo u njoj - a netko "ko iz topa" odvrati:

- Prijatelju dragi, dobro mi stoj! . . .

Ona, Priroda (koju već dugo pišem velikim slovom) uvijek mi je punila "životne baterije", pa sam lakše izdržao vrijeme političkih progona i stradanja. A kad sam dospio među organizirane planinare, u Dnevniku pohoda upisao sam kao moto živjeti u skladu s Prirodom!

Po planinama idem i u 74. godini života.

Lani u siječnju - preko Žliba do Miletinih bora, jer nas kiša omete u novogodišnjoj tradiciji uspona na Biokovo. S ovećom skupinom na komemoraciji pok. Slobodanu Ravliću "Pod Sv. Jurom", te pješke preko Štrbine i Makra u Makarsku. U veljači i ožujku u Izraelu uspon na brda Karmel i Tabor (kuriozitet za hodočasnike!). U svibnju - ususret planinarima iz Požege kod Vrbe na Biokovu. Pa vrlo drag i očaravajući uspon na vrh Tušnice s omanjom skupinom biokovaca. U lipnju - uspon na vrh Šmarne gore, pa krstarenje po Logarskoj dolini (Slovenija), pa, zbog velike kiše, autom do vrha Svete Gere, te nezaboravan doživljaj uspona s dragim vršnjakom Miljenkom Pavešićem iz Ogulina do Doma na Kleku (noć sa suprugom na domu i jutarnji uspon na vrh!). Zatim krstarenje šumama Bjelolasice i, nazad, putem ka Velikom Alanu na Velebitu iz Jablanca.

U kolovozu sa širom obitelji izlet na Biokovo, s pješačenjem oko Doma, do Štrbine i s usponom na vrh Vošac, te odlazak do moga doca (koji sam samo jednom, 1940. godine zasadio krumpirom!). U rujnu - boravak s većom skupinom planinara iz Ogulina na Biokovu, noć u "Baraci pod Jurom", uspon na vrh Sv. Jure, pa stazom do Lokve i nazad

uspon na vrh Vošac i okolo. U listopadu - krstarenje po Omiškoj Dinari s usponom na vrh Dovan (zapadno od Dubaca). I nedavno, zahtjevno planinarenje iznad Graca na vrh Iliju (KT 3 BPS), te "Sv. Paškal", sa spustom preko Gračkih stina u Gradac, s obaveznim kupanjem u Drveniku (Gornja vala) i promatranjem vrhova Vitera i Šapošnjika nad Zaostrogom. Uza sve to, mnoga krstarenja na Podbiokovlju, u obiteljskom krugu i s unučadi. I, sretno dalje!

Prijatelji stari, gdje ste? Znano je da šmo 1996. mi, tadašnji 70-godišnjaci, organizirali dvodnevni susret u Makarskoj i na Biokovu. Dakako, sve je bilo i ostalo nezaboravno, ali se ne ostvaruju tadašnje naše želje da se svake godine opet vidimo na planinama. U mojem dragom Hrvatskom planinaru čitam i osjećam svoje vršnjake: Željka Poljaka, Milana Sunka, Miljenka Pavešića, Rudolfa Čišpera, Zvonimira Sliepčevića, Ljudevita Staničića. Vidim i bliske mi dobre "susjede" Mrdakovića, Bolanču, Ernu, Sokola . . . A gdje li su naši dragi vršnjaci: Kukec, Makšan, Loborec, Kelnerić, Surla, Alanvanja, Matoković, Cvenić, Pinoza, Domitrović? Ima li nade da se sretnemo na nekoj planini kao 75-godišnjaci, kad već ne možemo svake godine?

Ili pak, recimo kao 80-godišnjaci! Evo, moje srce Dalmatinca daje vršnjacima poticaja. Ojačajmo volju, snaga će doći, s planinama se lakše diše, jer: "Mila si nam ti planina"!

TKO JE ŠTO U HRVATSKOM PLANINARSTVU

DRAŽEN PAŽIN, PREDSEDNIK PLANINARSKOG SAVEZA HERCEG.BOSNE

Hrvatsko planinarstvo u Bosni i Hercegovini oduvijek je neodvojiv dio hrvatskog planinarstva unatoč umjetnim administrativnim granicama i političkim prilikama i neprilikama. Povijesno gledajući, hrvatski planinari u BiH postigli su, u vrlo teškim prilikama, takve uspjehe koji stoje uz bok uspjesima HPD-a na vrhuncu njegova razvoja. Te činjenice ne mogu izbrisati nikakvi pokušaji zamagljivanja. Planinarske kuće na Čvrnsnici, na Bukoviku iznad Sarajeva, na Koprivnici iznad Bugojna itd. gradila su hrvatska planinarska društva i to treba stalno naglašavati makar ih danas svojata netko drugi.

Hrvatskim planinarima u BiH nije nimalo lako. Osim što su izgubili svoje planinarske kuće i što pola stoljeća nisu smjeli imati svoja planinarska društva, danas doživljavaju i druge neprilike, ali je u sadašnjem času bolje o tome ne govoriti. No zato tim više treba odati priznanje istaknutim hrvatskim planinarima u BiH koji se brinu za opstanak hrvatskog planinarstva.

U ovoj smo rubrici dosad pisali o mostarskom senioru Ivanu Salopeku, o predsjedniku obnovljenog HPD "Bjelašnica" u Sarajevu prof. Tomislavu Batiniću, a možda bi trebalo pisati i o Zoranu Šimiću iz Kreševa koji uporno nastoji sačuvati tradiciju HPD "Bitovnja" osnovanog 1940. godine. Nažalost, kuća koju je to društvo sagradilo na Bitovnji, danas svojata netko drugi. Ovaj ćemo puta govoriti o predsjedniku Planinarskog saveza Herceg-Bosne Draženu Pažinu. Taj Savez danas obuhvaća 12 planinarskih društava u BiH i unatoč ignoriranju Planinarskog saveza BiH u Sarajevu (nakon odlaska tajnika Danila Pavičevića u Kanadu postao je jednona-

cionalan, a možda mu i smeta naziv Herceg-Bosna), postiže lijepe uspjehe. Najbolje će biti da ličnost Dražena Pažina, koji već dugo obnaša tu časnu ali tešku dužnost, prikaže netko iz BiH. Novinar Drago Slipac iz Novog Travnika poslao nam je o njemu sljedeće podatke.

Rođen 20.10.1942. godine u Mostaru gdje je završio osnovnu i srednju školu, a zatim i Pravni fakultet u Beogradu. Cijeli radni vijek proveo je na radu u unutarnjim poslovima, gdje se specijalizirao za suzbijanje ilegalne trgovine opojnim drogama i krvne delikte. U Domovinskom ratu stalno je bio u Mostaru radeći kao rukovoditelj krim-policije, a zatim u Federalnom MUP-u, odakle je po vlastitoj želji umirovljen 1999. godine.

Od djetinjstva je pokazivao strastvenu zaljubljenost u prirodu, posebno planine. Još kao gimnazijalac postao je 1. srpnja 1960. godine članom PSD "Prenj" u Mostaru u generaciji s Medom Vrdoljakom, Nikom Šimićem, Ekrom Zekićem i drugima. S njima je planinario po Prenju, Čvrnsnici, Veleži i drugim planinama u BiH. Bio je vrlo aktivan u tom društvu, u kojem je poslije u dva mandata izabran za predsjednika. Pokretač je mnogih akcija, odabrao je tim planinarskih entuzijasta koji su osmišljenim radom osposobili planinarski dom Rujište, koji je u posljednjem ratu srušen srpskim granatama. Dugogodišnji je član Stanice GSS-a PSD "Prenj". Sudjelovao je u mnogim akcijama spašavanja i jačanju Stanice.

Još na početku studija završio je alpinistički tečaj i izveo više uspona na Prenju i Čvrnsnici. Godine 1975. izveo je u dva dana prvi zimski prelaz preko Prenja skijama (iz kanjona Neretve na Veliki Prenj, pa preko Tisovice ispod Otiša i Zelene glave do Jezerca, a potom do Rujišta). Godine 1975. bio je, zajedno sa Hivzom, prvi Mostarac koji se popeo na Mont Blanc, a zatim je na vrhu Europe bio još dva puta (1978. i 1980.), vodeći na vrh planinare iz Mostara.

Za svoj dugogodišnji rad i doprinos planinarskoj organizaciji dobio je brojna priznanja i sve značke PS BiH.

Odmah nakon završetka Domovinskog rata jedan je od pokretača obnove rada planinarstva u Mostaru, međutim, ovoga puta su mostarski planinari, nastavljajući tradiciju prvog HPD-a u Mostaru utemeljenog 1933. godine, obnovili svoje društvo kao HPD "Prenj 1933." (u Mostaru postoji i PD "Prenj" koje nastavlja tradiciju društva nastalog 1950. godine).

Te iste 1995. godine Dražen Pažin je i jedan od najaktivnijih pokretača i utemeljitelja Planinarskog saveza HR Herceg-Bosna, čiji je i predsjednik od utemeljenja. Taj savez sada jest postao Planinarski savez Herceg-Bosne i broji dvadesetak društava, a uskoro će ih biti i više. PS HB ostvario je dobru suradnju sa HPS, a osobito su redo-

viti posjeti brojnih dalmatinskih planinarskih društava i planinara na Čvrsnici, Vranu, Cincaru i Troglavu, te uzajamni susreti na Danu dalmatinskih planinara i Danu planinara Herceg-Bosne, a redoviti su i drugi dogovoreni usponi i susreti.

(Ž. Poljak)

PLANINARSKKE KUĆE I PUTEVI

OTVOREN IZMIJENJENI VPP

U znaku završetka obilježavanja 125. obljetnice organiziranog planinarstva u Hrvatskoj, 17. lipnja ponovo je otvoren Velebitski planinarski put u nešto izmijenjenoj trasi. Put je na svečan način pred više od dvjesto planinara otvorio Tomislav Pavlin, pročelnik Komisije za putove Hrvatskog planinarskog saveza, a o značenju transverzalnog puta govorio je Darko Berljak, tajnik HPS-a. Svečanost je uvećao gospodin Mladen Stržak, rođak poznatog botaničara i velebitskog istraživača Ljudevita Rossija, po čijem se prezimenu nazvalo sklonište uz Premužićevu stazu u podnožju Pasarićeva kuka.

VPP je visinska pješačka staza dugačka oko 100 kilometara, a za cjelokupan prolazak puta potrebno je 9 do 10 dana. Zbog ratnih događanja, uslijed kojih je velik dio puta u južnom dijelu Velebita miniran, VPP je izmijenjen i sada ima 20 kontrolnih točaka. Po dionicama put izgleda ovako:

DNEVNIK
PLANINARSKKE OBILAZNICE

VELEBITSKI PLANINARSKI PUT

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ
Kozarčeva 22, Zagreb

I. Planinarski dom na Zavižan - Gromovača - Rossijevo sklonište - Crikvena - Planinarska kuća na Alanu (6 sati)

II. Pl. kuća na Alanu - Šatorina - Matijević brijeg - sklonište Radlovac (8 sati)

III. Radlovac - Skorpovac - Budakovo brdo - Bačić kuk - pl. dom u Ravnom Dabru (7 do 8 sati)

IV. Ravni Dabar - Baške Oštarije (3 - 4 sata)

V. Baške Oštarije - Šugarska Duliba (7 sati)

VI. Šugarska Duliba - Jelova Ruja - Stap (5 sati)

VII. Stap - Malo Rujno - Veliko Rujno - Struge (7 sati)

VIII. Struge - Vaganski vrh - Sv. Brdo - Ivine Vodice (7 do 8 sati)

IX. Ivine Vodice - Pl. dom Paklenica - Velika Paklenica - Starigrad (5 sati)

Nakon otvorenja novog VPP-a mnogobrojni planinari, koji su došli iz svih krajeva Hrvatske, pošli su izlete, ponajviše na dijelu Premužičeve staze od Zavižana do Alana, potom na Pivčevac, Mali Rajinac, Vratarski kuk, Rossijev kuk i Novotnjev kuk.

Tekst i snimci: Tomislav Čanić

OBNOVLJENA MARKACIJA NA VELINAC

Gospićki planinari obnovili su u lipnju markaciju od Ledenika i Kućišta do vrha Velinca. Na vrhu je postavljen pečat, koji će obradovati obilazitelje Velebitskog planinarskog puta. Gospićani će uskoro markirati i stazu od vrha Velinca do Premužičeve staze podno Budakova brda.

(T. Č.)

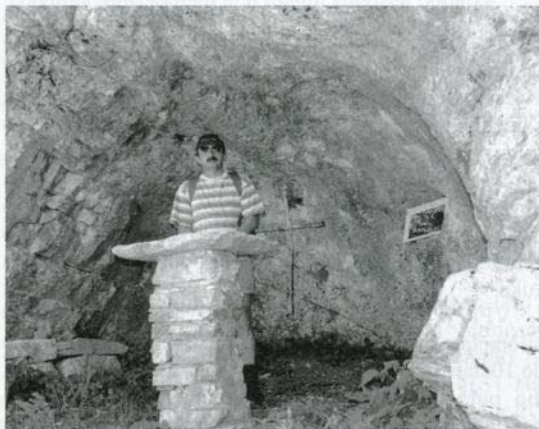
USKORO MARKACIJA OD KUGINE KUĆE NA ŠATORINU

Sredinom lipnja skupina gospićkih planinara ispitala je i prokrčila cestu i put koji vodi od Kugine kuće prema vrhu Šatorine. Cesta prolazi ispod poznatog izvora uređenog i kamenom ograđenog prije više od 200 godina. Do kraja te slijepe ceste uklonili su kamenje, stabla i grane koje su na mjestima bile skoro zakrčile cijelu cestu. Od kraja ceste u kosom luku markirat će se put preko laganih grebenova do markiranog puta za Šatorinu koji dolazi s druge strane od Premužičeve staze i Štirovače.

BOLJIM PUTEM NA DINARU

"Bez treće nema sreće!" izreka je koja bi vrijedila za moj treći uspon na Dinaru, ili bolje rečeno najviši vrh Hrvatske-Sinjal (1831 m). I ove se godine skupina od deset planinara iz Gospića uputila prigodom Dana državnosti na organizirani izlet na vrh Dinare. Kao i obično, uputili smo se markiranim putem iz sela Glavaša i prošli blagim usponom kraj srednjovjekovne gradine Glavaš (671 m). Počinje uspon preko Pekasove drage, a potom sve strmije i dosadnije do Donjih bunara. Nakon kraćeg odmora i okrijepe hranom i vodom krenuli smo dalje, ali nas je jednoličnost puta skoro zamorila.

Kako se više penjemo, to se i živa u termometru naglo penje, pa nastojimo i s vodom biti racionalni. Nakon ukupno dva i pol sata hoda s odmorima, dolazimo do mjesta koje domaće pučanstvo zove Kerestin dol. Sustigli smo nekolicinu domaćih planinara, među njima i dr. Nikolu Gojevića rodom iz sela Glavaša. Član naše skupine Ivica je usput pripomenuo da je imao šefa iz ovih krajeva, a Gojević mu pokaže čovjeka i upita nije li to taj čovjek. Uslijedio je srdačan pozdrav s Antom Cicvarićem iz istoimenog sela podno Dinare, a zatim

GORE: Dr. Nikola Gojević, rodom iz Košare, na ruševinama rodne kuće: u pozadini padina kojom vodi markacija na Dinaru

*U SREDINI: Crkvice sv. Ilije u prirodnoj polušpilji
DOLJE: Pred izvorom Gornji bunari: Ante Cicvarić iz zaseoka Cicvarići blizu Glavaša, dr. Nikola Gojević i gospićki planinar Ivica Zorić*

dogovor da napustimo markirani put i krenemo putem za koje domaći ljudi tvrde da je ljepši, pristupačniji i bolji.

Nakon 10 minuta od obližnjeg puta stigli smo u zaselak Košare. Iznenađili smo se solidnom statikom zidova pastirskih kuća, od kojih će jednu dr. Gojević zajedno s planinarskim društvom obnoviti i pretvoriti u planinarski dom. To mjesto nije značajno samo zbog nekoliko tih "košara", već je zanimljivo i zato što se podalje od Košara nalazi krasan bunar, koji prolaznicima planinarima za visokih temperatura život znači. Vidjeli smo i kamenicu koja služi za otapanje leda. Nakon dvadesetak minuta stigli smo do crkvice Sv. Ilije, gdje se 20. srpnja ponovo počela služiti sveta misa. Ovaj kraj podsjećao me na naša podvelebitska sela, koja sve više nestaju zajedno s ovcima, ovčjim sirom, sirom i vrhnjem, mesom...

Domaćini su nas zatim odveli do vidikovca odakle se kao na dlanu vidjelo selo Uništa (odanle se markacijom do vrha Dinare može doći najmanje za četiri sata). Sa stazom iz Uništa sastali smo se na vršnom grebenu prije ulaska u klekovinu. Od mjesta nazvanog Poderkvica, nakon desetak minuta nailazimo na najtravniji dio Dinare, pasište Levurdovac. Nakon odmora i ručka u hladovini, počeli smo s usponom do klekovine iz tri smjera, jer nije bilo markirane staze. Od mjesta gdje smo ručali iz svoje torbe do vrha nije bilo više od 40 minuta. Usput smo susretali većinu planinara koji su se već vraćali. Poslije kraćeg odmora, osvježenja sokovima i udaranja pečata, odlučili smo poći natrag markiranim putem. Usovan put, pun kamenja, naveo me je da predložim Komisiji za pl. putove Hrvatskog planinarskog saveza da se u dogovoru s domaćim planinarima markira put preko Košara kojim smo išli prema vrhu. Istina je da bi taj put bio kojih 15 minuta duži, ali je zato sadržajni i lakši, s mogućnošću ljepšeg odmora u hladovini, a i uz hladnu pitku vodu iz Gornjeg bunara.

(Tomislav Čanić)

POPRAVITI OŠTEĆENJA NA PREMUŽIČKI

Premužićeva staza najvrednije je djelo stvoreno čovje-

kovom rukom na Velebitu. Prolazeći tim putem u lipnju ove godine uočio sam dosta oštećenja podzida staze, a na mnogim dijelovima staza je gotovo potpuno zarasla, pa treba silaziti s puta i kretati se nepristupačnijim putem, što usporava hodaње. U sjevernom Velebitu postoje dva teža i jedano lakše oštećenje podzida koja bi trebalo urediti, te dva veća srušena stabla, koja bi trebalo prepiliti i ukloniti. U srednjem Velebitu, na dijelu staze iznad Radlovca, u dužini od 200 metara treba ukloniti zaraslo grmlje, a na stotinjak metara bi trebalo popraviti podzid staze. U daljnjem dijelu staze prema Skorpcu osim zaraslih grana na desetak mjesta, nema znatnijih oštećenja.

Bilo bi dobro da društva koja su preuzela održavanje dijelova Premužićeve staze pregledaju svoj dio staze i uredi ga. Također bi trebalo na nekim mjestima obnoviti i markacije.

(Tomislav Čanić)

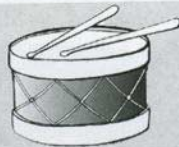
OPREZNO PREMA VIŠOČICI!

Nema planinara koji je prije Domovinskog rata planinario po Velebitu da se s nostalgijom ne sjeća jednog od najljepših vidikovaca naše najljepše planine Visočice (1615 m). Čuveni Gojtanov dom pod vrhom potpuno je uništen, ali je sklonište pored njega u stanju da se vrlo brzo može preurediti za najnužnije potrebe planinara. Međutim, za neke masovnije izlete do doma i samog vrha Visočice nije preporučljivo, posebno bez pratnje nekog od gospičkih planinara koji dobro pozna teren. Zato ovaj članak pišemo s nakanom upozorenja.

Posebno treba istaknuti da su mine na lijevoj strani ceste prema Divoselu i ni u primisli se ne smije silaziti s ceste. Druga opasnost vrebja prema Jandrinoj poljani, pa se ni na tu stranu ne smije ići. Nadalje, pet minuta prije doma, u kotlini gdje je bio na desnoj strani kao neki meteorološki instrument, također je minirano mjesto. Do vrha Visočice smije se isključivo planinarskim markiranim putem, ali dalje na drugu stranu prema Maloj Visočici nikako!

(Tomislav Čanić)

VIJESTI

VELIKA DOBILA PLANINARSKO DRUŠTVO

Više od sto godina u Požeštini postoji organizirano planinarstvo. Dakako, njegovo središte bila je Požega. Ljubitelji prirode najprije se okupljaju u HPD "Papuk", koje 1933. godine mijenja ime u "Sokolovac". Pedesetih

godina dvadesetog stoljeća u Kutjevu kratko djeluje planinarska sekcija požeškog "Sokolovca", a prije 17 godina osnovano je HPD "Klikun" u Pleternici, također uz podršku požeških planinara.

U subotu, 27. svibnja, poslije dužih priprema, održana je osnivačka skupština planinarske udruge u Velikoj,

*Planinarsko sklonište na
Mališčaku
Foto: D. Mirković*

kojoj su bili prisutni izaslanici planinarskih društava iz Požege, Pleternice, Pakraca i Orahovice. Društvu su dali ime "Mališčak", prema jednom od papučkih vrhova, sat i pol udaljenom od Velike. S te uzvisine (732 m) pružaju se jedinstveni vidici na vrhove i udoline uokolo. Vrh Mališčak je u blizini planinarske staze koja vodi od Velike, preko Pliša (555 m) i Orahove vode, prema Ivačkoj glavi (913 m) i vrhu Papuka (953 m; na nj se može doći uz dopuštenje Hrvatske vojske).

Nedaleko od Mališčaka je vidikovac nazvan "balkon", s kojeg se nude prekrasni pogledi na dolinu Veličanke, Sastavke, Ivačku glavu, Koprivnato brdo, Lapjak, na zapadnu kosu Lipovca, te u daljini na vrh Papuka. Podno "balkona" je strma stijena koja završava na Matoševom putu, lakšoj varijanti planinarske staze prema Ivačkoj glavi i Papuku. Uokolo stijene mnoštvo je grmiča borovnice (brusnice), čijim se ugodno trpkim tamnomodrim bobicama kiselkasta okusa rado osvježuju planinari. Na "balkonu" je nedavno podignuto planinarsko sklonište od

drvenih oblica, kojim gospodari novoosnovano društvo "Mališčak".

Općinsko središte Velika odavno je okupljalište planinara i ljubitelja prirode, pa je bilo za očekivati da će ovdje zaživjeti planinarska udruga. U osnivanju društva pomogli su im požeški planinari, posebice Ivica Martinek, veteran slavonskog planinarstva. Društvu je pristupilo 40 mladih Veličana, a za predsjednika izabran je devetnaestogodišnji Drago Štokić. Kao član HPD "Sokolovac" obišao je mnoge hrvatske planine, a boravio je i u visokom gorju Slovenije i Švicarske.

Osnivanjem HPD "Mališčak", još je više osnažen planinarski pokret u Slavoniji, a posebice Požeško-slavonskoj županiji, u kojoj trenutno djeluje pet planinarskih društava.

(Ivan Jakovina)

USPON ŽENA NA MOSOR

HPD "Mosor" nastavlja tradiciju vođenja žena na

*Velički planinari na vrhu
Mališčaka
Foto: D. Mirković*

Mosor. Prije Domovinskog rata održano je 18 uspona u ožujku pod nazivom "100 žena na vrh Mosora", kada se znalo okupiti i nekoliko tisuća sudionica. S obzirom na slabe meteorološke prilike u ožujku, akciju smo premjestili za prvi vikend u svibnju i pod nazivom "Uspon žena na Mosor", a u povodu Sv. Dujma - Dana grada Splita i Majčina dana. Do sada je održan ukupno 21 uspon.

Ovogodišnja manifestacija održana je 6. svibnja. Nakon provedenih priprema, iz Splita se krenulo u pet posebnih autobusa i osobnim prijevozom. Sveukupno je bilo nazočno oko 350 sudionika. Posebno bismo istakli IV. gimnaziju "M. Marulića", čijih se 200 učenika priključilo akciji. Cilj uspona bio je Vickov stup na grebenu Mosora, do kojeg se popelo 50-ak sudionika, od kojih je bilo 20 ženskih (Dugi Rat 8, Dubrovnik 2, Šibenik 2, Split 8). Ostali sudionici uživali su rekreativski oko planinarskog doma "U. Girometta" na Mosoru gdje su organizatori dijelili besplatno planinarski čaj za okrijepu. Najstarije sudionice bile su Zora Čeko (67 g.) iz Šibernika s dosadašnjih 10 uspona, te Mileva Kuzmanić (67 g.) iz Splita sa 19 uspona. Naša članica Mira Buzuk-Baras jedina je sudionica svih 21 održanih uspona. Najmlađa sudionica je bila Lucija Tokić (6 g.). Sve je proteklo u najboljem redu i na zadovoljstvo svih sudionika. Organizator je osigurao prijevoz, stručno vođenje i GSS u slučaju nezgode. (G. G.)

HPD "ŽELJEZNIČAR" U ZAGREBU POZIVA VISOKOGORCE

HPD "Željezničar" iz Zagreba dijelom se reorganiziralo: ukinute su dvije sekcije koje su dobnog dijelile članstvo na mlade do 65 godina i starije - "Gorani" i "Seniori".

Temeljem općeg mišljenja da je bolje interesno povezati članstvo neovisno o godinama, utemeljene su dvije nove sekcije - "Sekcija društvenih izleta" (SDI) i "Visokogorska sekcija" (VS).

Posebno je zanimljiva ova druga zato što pokriva područja između "običnog" planinarstva i klasičnog alpinizma. Područje njezina rada bit će visoke planine, zimsko planinarenje, klinčani putovi, kretanje neoznačenim putovima i bespućem, te lakši usponi do II stupnja težine ljestvice UIAA. Zato su u plan rada za ovu godinu ušli Mala Paklenica, Samarske stijene, Hajdučki i Rožanski kukovi u Hrvatskoj, klinčani putevi (tzv. ferate) u Julijskim Alpama na Prisojnik, Mojstrovku, Škrlaticu, Rjavinu, Vrbanove špice, Kanin, Montaž, zatim Grossglockner, Grossvenediger, Dom i Matterhorn, te Elbrus na Kavkazu povodom 50. godišnjice rada HPD "Željezničar". Od zimskih uspona tu su Rinke i Grintavec u Kamniškim Alpama, te Mojstrovka u Julijskim Alpama. Od ostalih aktivnosti treba spomenuti predavanja s video-projeksijama i dijazpozitivima, druženja i sl. U vidu su i logorovanja, treninzi i pohodi u strana gorja.

Na osnivačkoj skupštini VS za pročelnika je izabran Tomislav Zoričić, za zamjenika Nenad Mihaljević i za tajnika Damir Bajs. Sastanci se održavaju četvrtkom u

20,30 sati u prostorijama društva, Trnjanska 5b. Dogovorena je interna kategorizacija članstva po određenom kriteriju - visokogorski planinar i visokogorski planinar početnik.

Pozivaju se zainteresirani da sudjeluju u radu sekcije, uz uvjet da se učlane u HPD Željezničar - utorkom od 18 do 19 sati. (Tomislav Zoričić)

TEČAJ GSS PS HERCEG-BOSNA

Prema zaključku Izvršnog odbora Planinarskog saveza Herceg-Bosna o potrebi i važnosti školovanja planinarskih kadrova, Komisija za alpinizam, GSS i spelo-eologiju PS HB organizirala je tečaj kandidata za pripravnike GSS-a. Održan je u dva vikenda i to 16. 17. i 18. te 24. i 25. lipnja 2000. godine u planinarskim domovima Bučića ravan - Novi Travnik (domaćin PD "Kuk" N. Travnik) i Zaselje kod Viteza (domaćin PD "Vitez"). Na tečaju je bilo 12 sudionika iz pet planinarskih društava iz Herceg Bosne i to: PD "Vis" Žepče, HPD "Prenj 1933" Mostar, PD "Vitez" iz Viteza, PD "Kuk" Novi Travnik i UP "Raduša" Uskoplje. Tečaj je uspješno završilo devet sudionika kojima su dodijeljene odgovarajuće potvrde. Ovaj prvi tečaj nakon Domovinskog rata u Herceg Bosni uspješno su proveli renomirani planinari i alpinisti, instruktori GSS-a iz Sarajeva Drago Bozja i Petar Hilčišin.

Alpinističku opremu - užad, klinove, karabinere, prusike i drugo, donirao je novoutemeljeni "Klub spasavalaca 2000" iz Sarajeva na čelu s poznatim planinarom i instruktorom GSS-a Pašagom Grbom, kojemu se i ovom prigodom najljepše zahvaljujemo.

(Dražen Pažin)

SUSRET PLANINARA ŽELJEZNIČARA NA POHORJU

Na Pohorju je 24. lipnja u planinarskom domu Miloša Zidanška u organizaciji PD "Željezničar" iz Maribora održan susret planinara željezničara Slovenije i Hrvatske. Uz domaće planinare, susretu su bili nazočni predstavnici slovenskih društava iz Celja i Ljubljane, a od hrvatskih društava bili su željezničari iz Zagreba i Gospića. Nakon svečanog dijela i razmjene poklona, upriličen je zajednički ručak, nakon čega su organizirani izleti u obližnje planinarske domove i na atraktivna mjesta kao što je slap Skalice. Dogovoreno je, da domaćin iduće godine bude PD "Željezničar" iz Gospića.

DAN DALMATINSKIH PLANINARA I 20 GODINA HPD "ANTE BEDALOV"

Planinarska manifestacija započela je 19. lipnja okupljanjem sudionika u 8 sati u Kaštel Kambelovcu. Zatim je uslijedio nastup kaštelanskih mažoretkinja, te otvaranje izložbe fotografija Josipa Pejše. Iz Kaštela Kambelovca planinari su se uputili do groblja na Kruševiku gdje je položen vijenac na grob pok. alpinista Ante Bedalova.

Jedna delegacija položila je i vijenac dalmatinskih planinara na Malačkoj gdje se nalazi spomen-obilježje poginulim kaštelanskim braniteljima u Domovinskom ratu. Zatim je kolona planinara na put za Kozjak nastavila do crkve Sv. Mihovila, te do Planinarskog doma pod Koludrom gdje su se odmorili uz čaj i kolače.

Slijedio je uspon u dvije grupe: Dom pod Koludrom - Orlovo gnijezdo i Dom pod Koludrom - Veli vrh (779 m) Orlovo gnijezdo. Svi zajedno su na povratku s Orlova gnijezda promatrali atraktivno penjanje športskog penjača Ivice Matkovića u stijeni Koludri. Po dolasku u Dom pod Koludrom dočekao ih je ručak i osvježavajuće piće.

Poslijepodne domaćini su organizirali natjecanje u trčanju i potezanju konopca, a zatim je sve sudionike pozdravio predsjednik HPD "A. Bedalov" Josip Pejša, nadalje gradonačelnik Kaštela Ante Sanader, predstavnik HPS Goran Gabrić i Ivan Marinov ispred Koordinacije dalmatinskih planinara i Županijskog planinarskog saveza. Slijedili su pozdravi ostalih nazočnih planinarskih društava i pokloni slavljeniku-domaćinu.

Veoma zanimljiv bio je nastup nekoliko generacija KUD "Kaštela", uz živu instrumentalnu glazbu, koje su nazočne oduševile izvedbom domaćih pjesama i plesova na postavljenoj bini. Upravo kada je sve završilo oko 18,30 sati, nakon vrućeg dana, sudionike je osvježio i rashladio kratak pljusak kiše, što je bio znak za odlazak kućama.

Bilo je nazočno oko 300 sudionika iz Zadra, Šibenika ("Kamenar" i "Sv. Mihovil"), Drniša, K. Starog, K. Kambelovca, K. Sućurca, Sinja, Otoka, Trilja, Splita ("Mosor", "Split", "Stanica vodiča", "Stanica GSS" i "Marulianus"), Omiša, Makarske, Metkovića i Karlovca. (Goran Gabrić)

PD "KAMENJAK" NA VRHU DINARE

Članovi PD "Kamenjak" iz Rijeke organizirali su i ove godine povodom Dana Državnosti pohod na najviši vrh Hrvatske Dinaru (1831 m). Puni nestrpljenja krenuli su s parkirališta Delta u ponoć. Autobusom smo preko Knina i Kijeva stigli u selo Glavaš gdje je 27. svibnja ujutro započeo organizirani uspon. Nakon pet sati hoda sudionici su bili na vrhu Dinare i otisnuli prigodni pečat i pečat vrha u svoje planinarske dnevničke. Nakon kratkog odmora vratili smo se u Glavaš, a zatim u Knin gdje je bilo organizirano noćenje u mjesnoj školi. Drugi dan smo posjetili Kninsku tvrđavu, a nakon toga i slapove Krčića. Za kraj pohoda posjetili smo Cerovačke pećine, te se kraće zadržali u Senju i tvrđavi Nehaj. Sudionici pohoda bili su i planinari iz Trsta i Ogulina. Pohod je svim planinarima bio lijep i nov doživljaj, te se nadamo da ćemo sljedeći put biti poticaj onima koji žele podijeliti s nama jedno novo iskustvo. (Boris Stojnović)

LIČANI I ŠIBENČANI NA VIŠOČICI

Sredinom lipnja zamolila je skupina od preko 30 planinara iz Šibenika prijatelje iz Gospića da ih povedu do vrha Višočiće. Gospićani su se rado odazvali, ali iskoristili i ovu prigodu da usput urede prilaznu cestu uklone kamene gromade, ošišaju grmlje i grane koje zakrčuju put i poravnaju poneku jamu nastalu od vododerine. Dok su Šibenčani ostavili autobus u selu Rizvanuši i krenuli cestom, Gospićani su otišli terenskim vozilom dokle se moglo, usput uređujući put. Neki su pitali zašto se ne bi išlo starim putem iz Divosela, ali su dobili odgovor "Nikako, tamo je sve minirano".

Planinarsko sklonište kod ruševina Gojtanova doma na Višočići

Foto: T. Čanić

Od sela Rizvanuše gdje je ostao autobus, do vrha je trebalo oko četiri sata laganog hoda. Šibenčani i Gospićani najprije su tu nešto prezalogajili, a onda u veselom raspoloženju krenuli put vrha. Prije rata bio sam čest gost Doma na Visočici, pa sam zamijetio značajnu razliku: cvijeća i zelenila sada je više nego prije. Kao da je došla neka nova ljepota u svaku stopu neoskvrnjene prirode. S vrha su pogledi još ljepši, bura ne fijuče i čuje se više ptica. Možda je to ipak, pomislio sam, zov i predskazanje jednoga novog nadolazećeg vremena. Možda više neće dolaziti divljati susjedi iz vlaških sela Divosela, Počitelja, Ornica, Medaka te nam noževima razati pokrivače i plahte.

Kada smo došli na vrh, htjeli smo uspraviti srušenu betonsku piramidu, ali je bila preteška za nas desetak. Sjećam se ne tako davnih vremena prije Domovinskog rata, kada smo došli na vrh, a na njemu jugoslavenska zastava. Mi bismo je okrenuli naopako, kako bi barem boje na zastavi stajale ispravno. Kada sljedeći put odemo na Visočicu, ne smijemo zaboraviti ponijeti onu pravu, neka se vijori za sva vremena. (Tomislav Čanić)

POSTAVLJENA SPOMEN-PLOČA NA RUŠEVINU PLANINARSKKE KUĆE VILINAC

Članovi HPD "Prenj 1933" Mostar postavili su 17. lipnja spomen-ploču na zidinama planinarske kuće Vilinac na Čvrnsnici. Sudjelovali su Dražen Pažin, prof. Josip Škutor, Zdenko Marić i Željko Knezović. Oni su iznijeli granitnu ploču i potrebiti materijal za njenu ugradnju. Ova spomen-ploča postavljena je kao znak sjećanja i obilježavanja 60. obljetnice izgradnje planinarske kuće Vilinac. Sagrađilo ju je 1939. godine HPD "Bjelašnica" Sarajevo na nadmorskoj visini od 1961 metar, ispod vrha Vilinca. To je ujedno i kuća na najvećoj nadmorskoj visini koja je izgrađena u BiH.

Planinari su do kuće došli iz Vitlenice, izbjegavajući dio za koji se sumnja da je miniran (prof. Škutor odlično poznaje taj teren), a to je bio i razlog zbog kojeg su u duboku jesen prošle godine odustali od postavljanja ploče, zajedno s planinarima HPD "Bjelašnica 1923" Sarajevo i drugima iz Herceg-Bosne. Kuća je u ratu uništena i od nje su ostali samo goli kameni zidovi. Pohode je rjeđe i drugi planinari, ali za sada nema znakova da će se ubrzo obnoviti. (Dražen Pažin)

Ruševine HPD-ove kuće na Vilincu (1961 m)

STATUT STRANKE "SDP"

čl. 1.

Stranka SDP (Stranka Dobrodržećih Planinarki) osnovana je u autobusu na putu prema Okiću dana 20. veljače 2000. godine u cilju promicanja veselja, radosti, poleta i prpošnosti dobrodržećih planinarki ili onih koje se tako žele osjećati.

čl. 2.

Članice su dužne promicati veselje, radost, polet i prpošnost svugdje i svuda na radost svoju i svih onih koji ih vole.

čl. 3.

Stranka ima neograničen broj članica, promjenljiv broj, kao i sastavljen po pravilu "s brda s dola".

čl. 4.

Svaka dobrodržeća planinarka može se učlaniti uz uvjet da je dobrodržeća ili misli da je dobrodržeća. Članarina je nedjeljna, a sastoji se od 2 sata hodanja, 2 sata jedenja uz brbljanje i 2 sata žurenja do autobusa.

čl. 5.

Članice se nakon nedjeljnog učlanjivanja obvezuju da će veselo hodati, šarmantno razgovarati, mudro šutjeti -ponekad, ushićeno gledati i da neće krivim putem hodati te tako zalutati na očaj i zgražanje prisutnih.

čl. 6.

Članicama nije dopušteno brundati, podmuklo prigovarati, ružne događaje prepričavati, susjedove mane odavati, nad drugima se skandalizirati, okolo se zgražavati, politikom se naslađivati i nad malom penzijom kukati.

čl. 7.

Članice su obavezne kulturno se uzdizati i o tome pričati, ljubavne teme razglabati, kulinarske teme izmišljati, prirodu opisivati i redovito na izlete ići.

čl. 8.

Članice su obavezne što raznolikije slastice priređivati kako bi sve ostale članice mogle u tome uživati pod geslom "Dolje kolesterol!"

čl. 9.

Planinarke koje prihvate uvjete ove stranke, moraju prihvatiti i ova pravila ponašanja, a to su:

- Svakih 10 minuta pitati: "Gdje smo mi sada i koliko ima još do planinarskog doma?"

- Svakih 5 minuta pitati: "Jesmo li se izgubile i s koje strane treba očekivati cestu?"

- Bar dva puta u roku od dva sata pitati: "Kuda su otišli oni muški?"

- U planinarskom domu hodati okolo što češće, jer ćemo tako biti uočene, a fućkaš izlet na kome te nitko ne uoči.

čl. 10.

U slučaju nepridržavanja odredbi ovoga Statuta predviđene su kazne:

1. Opomena šutnjom

2. Opomena pogledom

3. Opomena mahanjem glave

4. Zabrana sudjelovanja u raspravi o škakljivim temama

5. Strogi, jako strogi ukor pred isključenje (struje, vode, plina i isključenje iz prometa).

čl. 11.

Statut stupa na snagu kad se sve članice s njim slože.

čl. 12.

Stranka ima Upravu i organe i to:

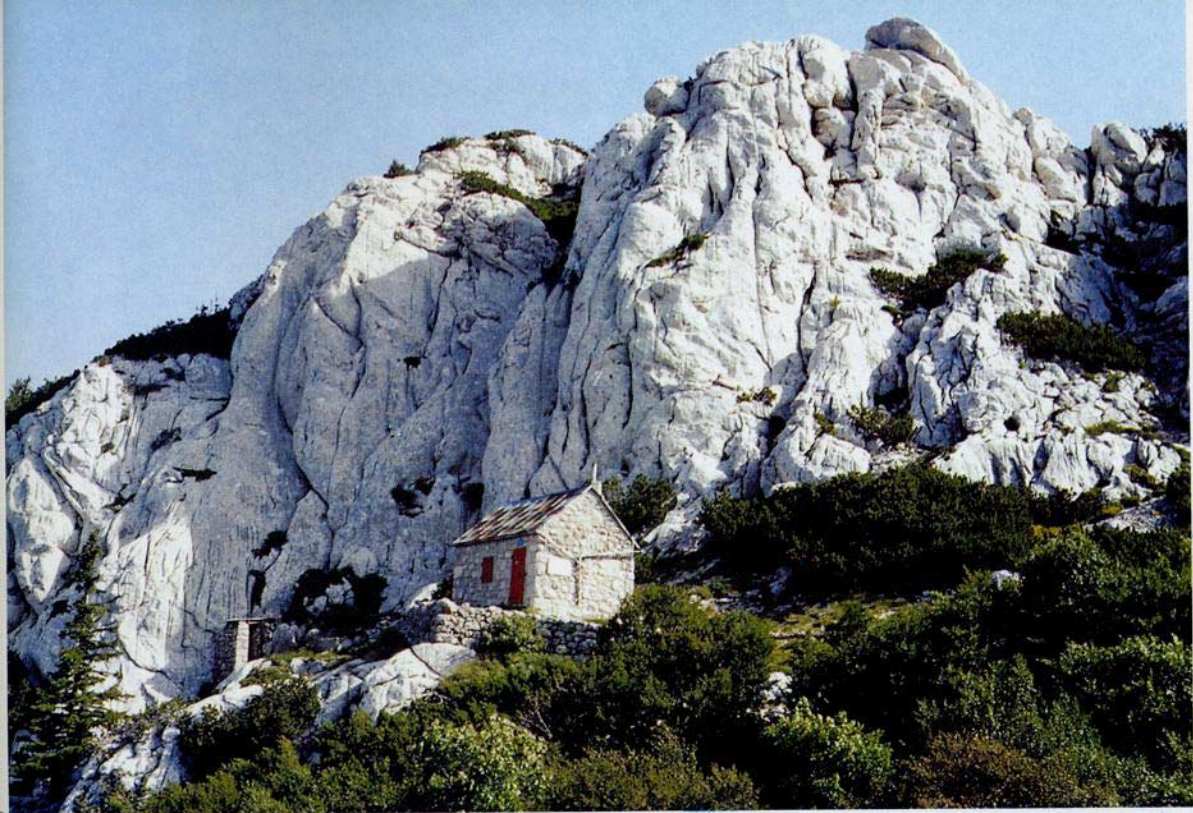
Šefica

Glasnogovornica

Zapisničarka

Članice stranke

HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR

Rossijevo sklonište u Rožanskim kukovima

Foto: B. Pamić

PANTONE® COLORS

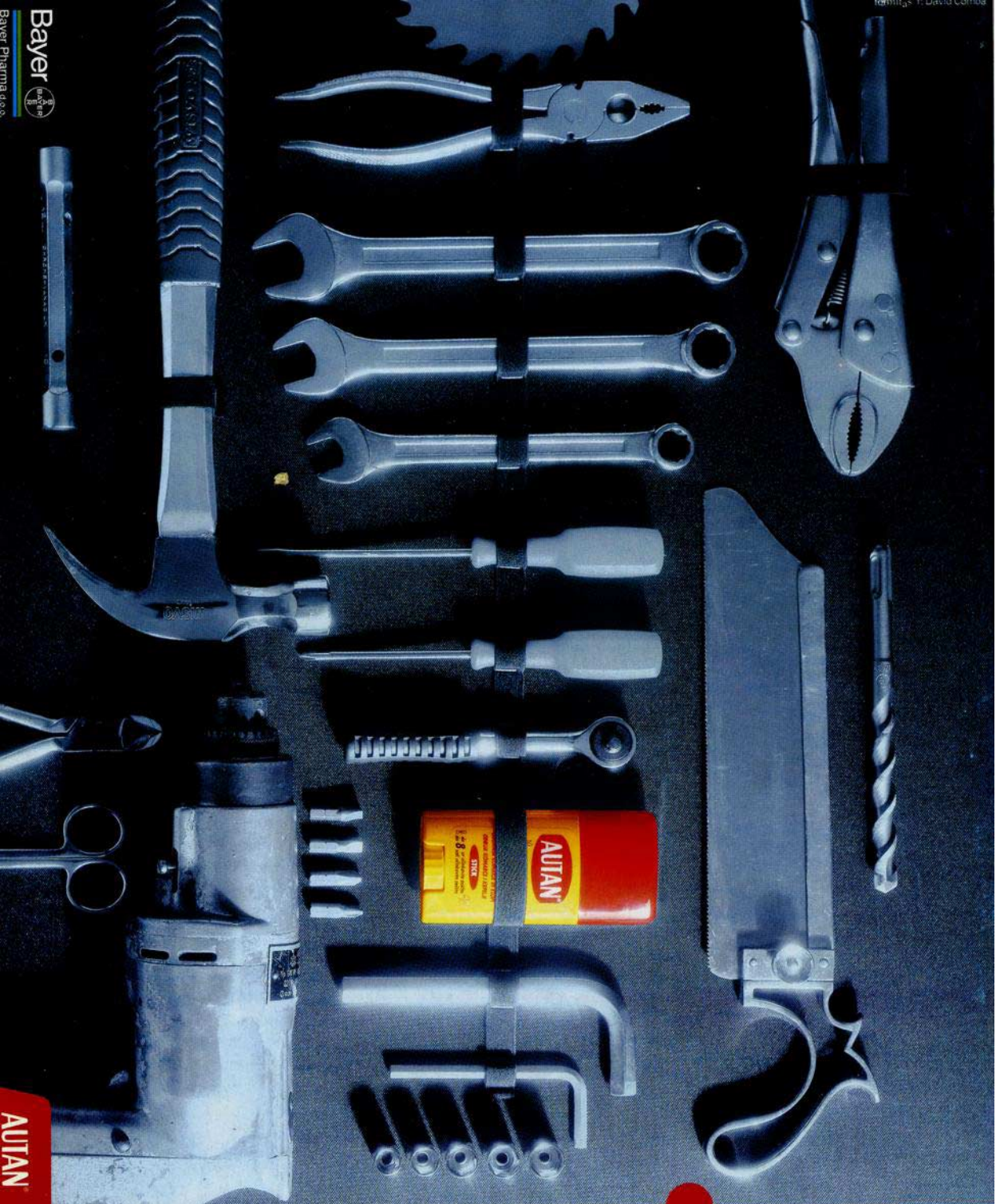
CHIROMOS^{dd}

Tvornica grafičkih boja Samobor - Hrvatska

CHIROMOS'

Printing Ink Factory Samobor - Croatia

Novi Autan

- s novim aktivnim
- sastojkom Bayerovog
- produženog djelovanja
- ugodnog mirisa
- pruža koži ugodan osjećaj

Prikladan za djecu
stariju od dvije godine.

Autan Family

Osim 10% -tnog aktivnog sastojka
sadrži i ekstrakt aloe vere, koji njeguje
kožu.

Očisti salašiti od komaraca, muha i
drugih teških insekata.

Prije svega je namijenjen užitku u
slobodnim trenucima na moru,
bikoknu, pri tje, terasu...

Autan Active

Dermatološki je ispitao za osjetljivu
kožu, a sadrži i 20% aktivnog
sastojka.

Očisti salašiti sigurno štiti od krpelja, a
čak osam sati od komaraca i oboda.
Namijenjen je aktivnim trenucima u
prirodi, ribolovu, noćni biciklom...

Autan Akut

Njeguje kožu, štiti i ublažava
posljedice uboda komaraca, kao i
opекотине od kopne ili meduze.

